

Arkivnummer: _____

LUNDS UNIVERSITET

Ekonomihögskolan
Företagsekonomiska Institutionen

FEKP90
Företagsekonomi -
Examensarbete på Civilekonomprogrammet

VT 2011

Rörelseförvärv enligt IFRS 3

- Varför följs inte standarden?

Författare:

Rickard Marjanovic

Andrijana Petrovic

Handledare:

Torbjörn Tagesson

Sammanfattning

Titel:	Rörelseförvärv enligt IFRS 3 – Varför följs inte standarden?
Seminariedatum:	2011-05-23.
Ämne/Kurs:	FEKP90 Företagsekonomi - Examensarbete på Civilekonomprogrammet, 30 högskolepoäng.
Författare:	Rickard Marjanovic, Andrijana Petrovic.
Handledare:	Torbjörn Tagesson.
Fem nyckelord:	Goodwill, Positiv redovisningsteori, Institutionell teori, OMX Stockholmsbörsen, NGM Equity.
Syfte:	Syftet med uppsatsen är att förklara varför de noterade bolagen på OMX Nordiska Börs Stockholm och NGM Equity avviker från att tillämpa IFRS 3 vid rörelseförvärv.
Metod:	Studien grundar sig på den deduktiva ansatsen. Studien tar sin utgångspunkt i flera olika teorier och ett eklektiskt angreppssätt blir därför aktuellt. För att samla in empirisk material till undersökningen används börsbolagens årsredovisningar.
Teoretiska perspektiv:	Studiens teoretiska kapitel redogör för den positiva redovisningsteorin och den institutionella teorin. Utöver en presentation av dessa teorier skapar vi även hypoteser i teorikapitlet utifrån dessa teorier.
Empiri:	Empirin grundar sig på en undersökning, där en noggrann granskning har gjorts på 76 årsredovisningar som har gjort nyförvärv under 2009 av totalt 278 börsbolag.
Resultat:	Studien visar att det inte finns några indikationer på att positiv redovisningsteori och institutionell teori kan förklara avvikelserna från IFRS 3. Alla hypoteser förkastades varav storlek visade ett signifikant samband, men hade negativ korrelation mot vår hypotes vilket gjorde att den förkastades. Dock hittade vi en möjlig förklaring till avvikelserna från IFRS 3 i teorier kring revisorers brist på oberoende. Resultaten visar att företag som avviker från IFRS 3 betalar mer i revisionskostnader än företag som inte avviker från IFRS 3. Detta kan vara en indikation på att revisorsoberoende spelar roll vid efterlevnaden av IFRS 3.

Abstract

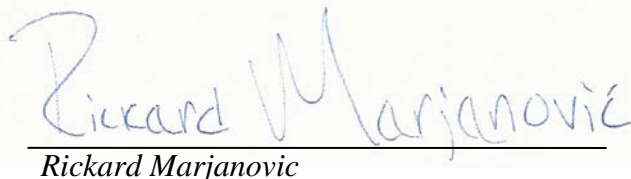
- Title:** Acquisitions according to IFRS 3 – Why isn't the standard followed?
- Seminar date:** 2011-05-23.
- Course:** Master thesis in business administration, 30 University Credit Points (30 ECTS).
- Authors:** Rickard Marjanovic, Andrijana Petrovic.
- Advisor/s:** Torbjörn Tagesson.
- Key words:** Goodwill, Positive accounting theory, Institutional theory, OMX Nordic Stockholm, NGM Equity.
- Purpose:** The purpose with the essay is to explain why the listed companies on OMX Nordic Stockholm and NGM Equity, deviates from following IFRS 3 when acquiring new companies.
- Methodology:** The study is based on a deductive approach. The study is also based on several theories and an eclectic approach will consequently be used. To gather the empirical material for the study, the listed companies' financial statements are used.
- Theoretical perspectives:** The theoretical chapter describes the positive accounting theory and institutional theory. In addition to a presentation of these theories, we generate hypotheses in the theory chapter based on these theories.
- Empirical foundation:** The empirical data is based on an analysis, where a careful examination was made of 76 statements that have made new acquisitions in 2009 of a total of 278 listed companies.
- Conclusions:** The study shows no indications that positive accounting theory and institutional theory can be used to explain the deviations from IFRS 3. All hypotheses were rejected while size showed significance but was negatively correlated to the hypothesis and was therefore rejected. However, we did find a possible explanation to why IFRS isn't followed, in theories about auditors' independence. Our results show that companies that deviate from IFRS 3 pay a larger auditor fee than companies that doesn't deviate from IFRS 3. This may be an indication that the auditor independence matters in compliance with IFRS 3.

Förord

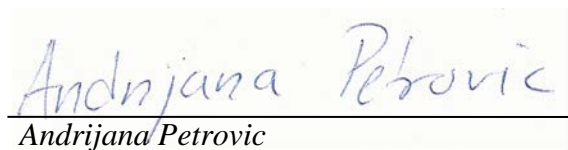
Under tiden vi läste kandidatkursen i redovisning väcktes vårt intresse för IFRS. Idén och inspirationen till vårt examensarbete fick vi efter att vi har läst en artikel i Tidskriften Balans. Vi har under tiden vi skrev examensarbetet lärt oss mycket om standarden och problematiken kring tillämpningen av IFRS 3.

Ett stort tack vill vi rikta till vår handledare Torbjörn Tagesson för goda råd och värdefulla synpunkter, som vi fick under examensarbetet.

Lund, maj 2011

Rickard Marjanovic

Andrijana Petrovic

Förkortningar

EU	Europeiska Unionen
IAS	International Accounting Standards
IFRS	International Financial Reporting Standards
IT	Institutional Theory
NGM	Nordic Growth Market
PAT	Positive Accounting Theory
ROA	Return On total Assets
ROE	Return On Equity
SIX	Scandinavian Information Exchange

Innehållsförteckning

BAKGRUNDSBESKRIVNING	7
PROBLEMBAKGRUND	7
PROBLEMFORMULERING OCH FRÅGESTÄLLNING	10
SYFTE	10
UPPSATSENS FORTSATTAS DISPOSITION	11
METOD	12
DEDUKTIV ELLER INDUKTIV ANSATS	12
KÄLLKRITIK	15
TEORI	16
HYPOTESFORMULERING	18
<i>Bonusavtal</i>	<i>19</i>
<i>Ägarstrukturen</i>	<i>19</i>
<i>Skuldsättningsgrad</i>	<i>20</i>
<i>Lönsamhet</i>	<i>21</i>
<i>Börsnotering</i>	<i>21</i>
<i>Börsnotering utomlands</i>	<i>22</i>
<i>Storlek</i>	<i>23</i>
<i>Bransch</i>	<i>23</i>
<i>Revisionsbyrå</i>	<i>25</i>
HYPOTESSAMMANFATTNING	26
EMPIRISK METOD	28
INFORMATIONSSÖKNING	29
OPERATIONALISERING	29
<i>Beroende variabler</i>	<i>29</i>
<i>Oberoende variabler</i>	<i>30</i>
ANALYS	32
BESKRIVANDE STATISTIK	32
KORRELATION OCH LOGISTISK REGRESSION	34
YTTERLIGARE TESTER	38
T-TEST	39
REVISIONSKOSTNADEN	40
SLUTSATS	46
EGNA REFLEKTIONER	48
FÖRSLAG TILL FORTSATTAS STUDIER	48
REFERENSLISTA	50
BILAGOR	55
BILAGA 1: UPPDELNING AV ÅRSREDOVISNINGAR	55
BILAGA 2: SAMBANDET MELLAN DEN BEROENDE OCH DE OBEROENDE VARIABLERNAS	56
BILAGA 3: TESTER PÅ VARJE UNDERLÅTENHET	57
BILAGA 4: ARTIKEL	59

Bakgrundsbeskrivning

I detta kapitel framförs bakgrunden till det valda ämnet. Därefter kommer problemdiskussionen att presenteras följt av problemformuleringen och frågeställningen. Avslutningsvis kommer syftet att presenteras följt av uppsatsens fortsatta disposition.

Problembakgrund

Många förändringar i redovisningsreglerna har skett under decennierna, men den med störst påverkan på redovisningspraxis i Europa är onekligen införandet och det obligatoriska användandet av de internationella redovisningsstandarderna IFRS och IAS 2005 (Nobes & Parker, 2010). Dessa gjordes obligatoriska för alla noterade koncerner i medlemsländerna i EU och medförde nya sätt att hantera redovisning än tidigare, såsom nya värderingsmetoder, övergångsbestämmelser med mera (Nobes & Parker, 2010).

En tillgångspost i redovisningen som växer och blir viktigare för varje år är de immateriella tillgångarna, samtidigt som redovisningen av dessa tillgångar har varit svår att hantera (Maraton et al., 2008).

Efter att ha läst en artikel i Tidskriften Balans (Gauffin & Nilsson, 2011) om hur företag hanterar goodwill vid företagsförvärv och hur mycket av tillgångarna som verkligen skiljs från goodwill kan vi konstatera att det efter 5 år fortfarande finns börsnoterade bolag som medvetet eller omedvetet på olika sätt avviker från att följa gällande regelverk, trots att reglerna infördes för flera år sedan (Gauffin & Nilsson, 2011). De vanligaste avvikelserna är underlåtenhet att lämna förvärvsnoter, fotnoter i anknytning till varför goodwill uppstod och fotnoter beträffande hurvida man skiljt övriga immateriella tillgångar från goodwill eller inte samt vilka avskrivningstider som är hänförliga till dessa (Gauffin & Nilsson, 2011).

I IFRS 3 anges att företagen som gör företagsförvärv måste hänföra så mycket som möjligt av köpeskillingen till tillgångar, dvs. tillgångarna måste identifieras och värderas. Det av köpeskillingen som inte kan hänföras till tillgångar kallas goodwill. Detta medför att goodwill blir skillnaden mellan köpeskillingen och det köpta bolagets tillgångar, värderat till verkligt värde. Goodwill är således en imaginär

immateriell tillgång av ett värde som det köpande bolaget har sett i det förvärvade bolaget och velat betala ett överpris för. Skillnaden mellan goodwill och övriga identifierade tillgångar är att goodwill prövas årligen för nerskrivningar, medan övriga tillgångar har bestämda avskrivningstider. Detta är något som kan påverka resultaträkningen markant. Det finns alltså en skillnad i resultatet om man väljer att inte identifiera vissa tillgångar ur goodwill utan istället lämnar goodwill som en enda stor restpost. Vidare är det inte bara vid förvärvet resultatet kan påverkas. Eftersom goodwill prövas årligen för nedskrivning kan ledningen i stora drag påverka när goodwill skall skrivas ner, genom att argumentera för detta. Goodwillnedskrivningen sker alltså som konsekvens av uppskattningar och bedömningar som i slutändan beslutas och verkställs av företagsledningen. (IFRS 3, 2004). Ett exempel kan nämnas från Aktiespararna där ett av många bolag missbrukat goodwill och inte skrivit av detta trots att de borde (Ekberg & Lorentzon, 2007).

Det är möjligt för ledningen att argumentera för att goodwill skall skrivas ner eller inte och därför kan det årliga resultatet påverkas i den riktning ledningen väljer. En tänkbar förklaring kan finnas i vad Watts och Zimmerman (1986) anger som positiv redovisningsteori, där ledningen redovisar till följd av opportunistiskt beteende. Detta skulle kunna vara en möjlig förklaring varför ledningen avviker från att följa IFRS 3 och istället undviker att separera tillgångar från goodwill då de på detta sätt skapar en viss flexibilitet.

Mycket tyder på att immateriella tillgångar blir viktigare och viktigare då det har skett en markant ökning av speciellt kunskapsbaserade företag de senaste decennierna (Engström, 1999). Vidare har utvecklingen av goodwill och immateriella tillgångar blivit mer omfattande hos börsnoterade bolag de senaste 5 åren (Gauffin & Nilsson, 2011). Emellertid ser vi ett problem i att immateriella tillgångar blir mer och mer omfattande, men behandlas inte på rätt sätt av de börsnoterade bolagen och på så sätt ges inte viktig information till tänkbara investerare.

En annan aspekt beträffande immateriella tillgångar är dess redovisning i samband med företagsförvärv, då det har visat sig att den varierar i stor utsträckning i börsnoterade företag (Gauffin & Nilsson, 2011). Malmqvist (2010) menar att detta eventuellt är ett resultat av att det är få som begriper vad redovisningen bör redogöra för och varför dessa poster redovisas. Detta kan vara ganska allvarligt på grund av den löpande resultateffekten då dessa poster skrivs ned. Frågan är här varför revisorerna

inte reagerar på detta? Detta tyder på att behovet av att diskutera redovisningen i börsnoterade bolag blir allt större.

Vidare har Bernholm (2010) konstaterat att företagen som använder sig av IFRS bland annat använder goodwill som ett sätt att urholka företagets tillgångar. Man har endast haft eget vinstsyfte i fokus och med hjälp av bland annat löneökningar och bonusar har man lurat aktieägarna och tömt bolaget på utdelningsbara medel. Men även genom att, vid företagsförvärv, hänföra så mycket tillgångar som möjligt till goodwill har man lurat de tänkta användarna av den finansiella rapporten genom att blåsa upp balansräkningen med tillgångar, som för det första är imaginära och för det andra inte skrivs ner årligen. Detta ger två effekter, det första är övervärderade tillgångar samt ett ökat resultat och ett missvisande värde på finansiella nyckeltal än vad som kanske verkligen är fallet. (Bernholm, 2010).

Problemet vi möts med i exemplet ovan kan vara ett opportunistiskt beteende av ledningen, som Watts och Zimmerman (1986) i sin artikel anger vara en faktor som styr ledningens beteende, och i detta fall deras val av redovisningsmetod, värdering med mera. Alla är faktorer i den så kallad positiva redovisningsteorin. Denna teori skulle således även kunna tillämpas i fallen som Gauffin och Nilsson (2011) uppmärksammat i tidskriften Balans. Man skulle kunna använda positiv redovisningsteori för att förklara problematiken i att börsnoterade bolag inte tillämpar IFRS 3 fullt ut, då det kanske finns ett egenintresse och ledningen agerar opportunistisk även i detta fall.

Det kan nämnas att egenintresse självklart inte är den enda faktorn som spelar in i ledningens val av redovisning, utan det kan finnas andra faktorer. Därför behöver ovan nämnda exempel inte förklaras av egenintresse utan det kan vara faktorer såsom press från omvärlden, imitation, eller rent av genom tvång som spelar in (Meyer & Rowan, 1977; Carpenter & Feroz, 2001).

Dessa exempel på argument är tagna från den institutionella teorin som möjligtvis skulle kunna vara en annan förklaring varför ledningen redovisat på ett specifikt sätt. Dessa två teorier kan således enskilt vara förklaring, men de är möjligt att de även kan komplettera varandra.

Problemformulering och frågeställning

Med anledning av att IFRS 3 inte följs fullt ut har vi valt att fördjupa oss inom detta ämne och framförallt i förklaringsfaktorerna till varför IFRS 3 inte efterlevs. Vi ställde oss frågorna varför dessa brister uppstår i redovisningen och om det finns specifika teorier (i synnerlighet positiv redovisningsteori och institutionella teorier) som kan förklara fenomenet. En annan fråga vi ställde oss var varför den påskrivande revisorn har givit en ren revisorsberättelse när det finns tydliga brister i redovisningen och att gällande standarder mer eller mindre inte följs fullt ut.

För att avgränsa vår frågeställning har vi valt att fokusera på de delar som författarna i tidskriften Balans (Gauffin & Nilsson, 2011) uppmärksammade på, dvs. varför man underlåter att ange förvärvsnoten, noter beträffande varför goodwill uppstod, noter kring hurvida man skiljt övrig immateriell egendom från goodwill eller inte samt avskrivningstiden till dessa.

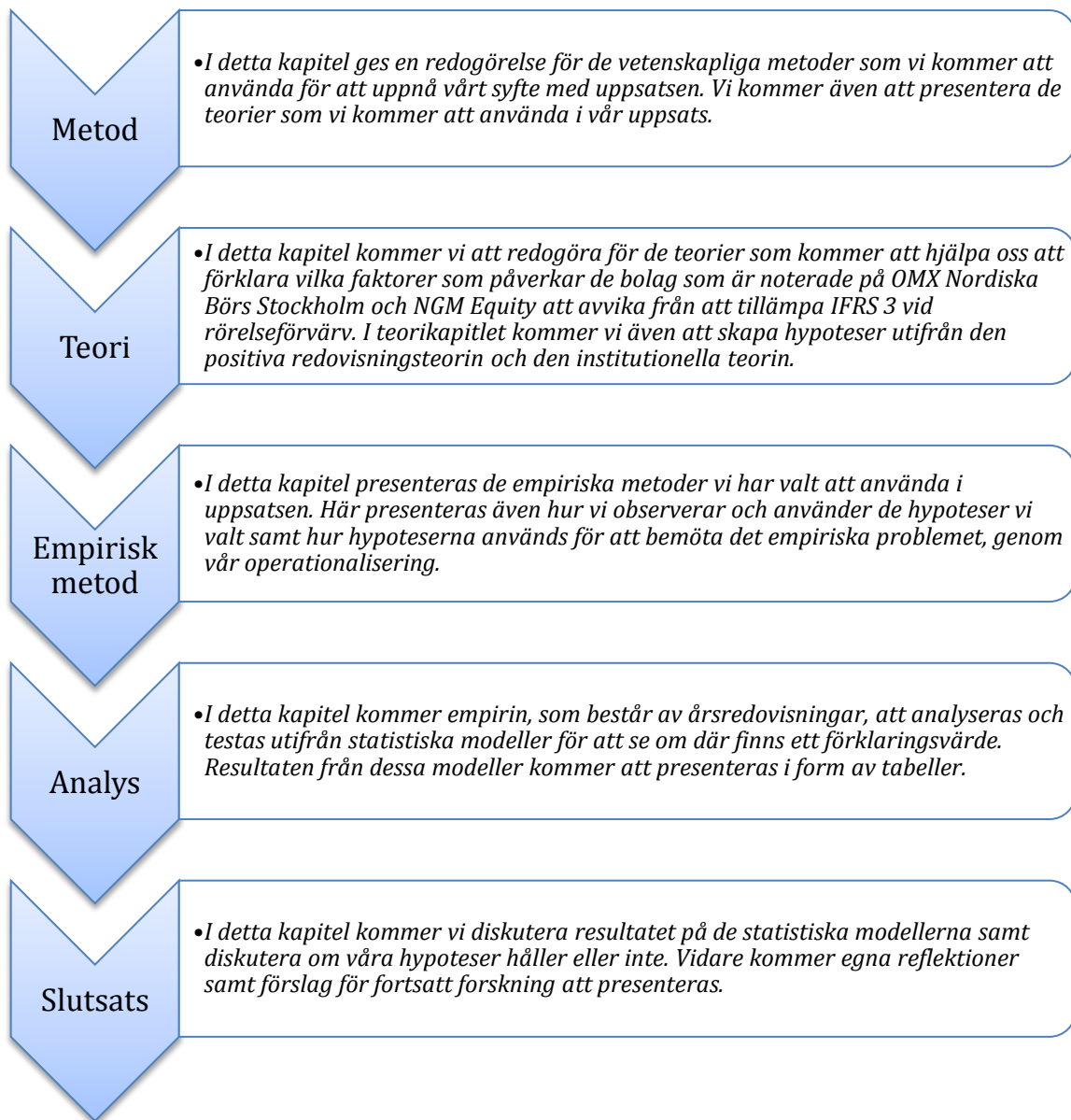
Dessa frågor har lett oss fram till följande frågeställning:

- Går det att, med hjälp av positiv redovisningsteori och institutionell teori, förklara varför börsnoterade bolag underlåter att ange förvärvsnoter, noter beträffande varför goodwill uppstod, noter kring hurvida man skiljt övrig immateriell egendom eller inte från goodwill samt avskrivningstiden till dessa.

Syfte

Syftet med uppsatsen är att förklara avvikelserna från IFRS 3.

Uppsatsens fortsatta disposition

Metod

I detta kapitel ges en redogörelse för de vetenskapliga metoder som vi kommer att använda för att uppnå vårt syfte med uppsatsen. Vi kommer även att presentera de teorier som vi kommer att använda i vår uppsats.

Deduktiv eller induktiv ansats

Syftet med vår uppsats är att förklara avvikelserna från IFRS 3. Vår avsikt är att genomföra en förklarande studie där avvikelserna från standarden IFRS 3 testas mot förklaringsfaktorer framställda utifrån forskningsartiklar och teoretisk argumentation. Målet är att med hjälp av hypotesprövning, empiriskt undersöka varför standarden om rörelseförvärv IFRS 3 inte efterlevs, dvs. att med hjälp av olika faktorer framställda utifrån positiv redovisningsteori och institutionell teori förklara varför IFRS 3 inte efterlevs.

Vi har valt att använda oss av en deduktiv ansats, en ansats som vi tycker är mest lämplig för vår frågeställning. Studien utgår från den positiva redovisningsteorin och den institutionella teorin. Vi kommer därför genom en deduktiv ansats analysera det insamlade materialet genom teorierna för att sedan möjligtvis kunna förklara problemet.

Den deduktiva ansatsen innebär att forskaren utifrån teori härleder hypoteser, som sedan ska granskas genom datainsamling. Genom deduktion försöker forskaren dra logiska slutsatser (Bryman & Bell, 2005).

Till skillnad från deduktiv ansats, innebär den induktiva ansatsen att den i början inte har någon teori förankrad, istället börjar man med att samla in data och sedan skapar man nya teorier utifrån det. En induktiv ansats kräver alltså att vi som författare ska ta ett steg på ett nytt område som ska undersökas men där en teori inte finns att utgå ifrån. Enligt den induktiva ansatsen formuleras det en teori utifrån den insamlade informationen, empirin. (Bryman & Bell, 2005). Eftersom vårt valda ämne inte är nytt kan en teoretisk referensram anges och därför är en induktiv ansats inte lämplig utan istället används en deduktiv ansats då det utförs testning av hypoteser som är härleda ur de befintliga teorierna (Lundahl & Skärvad, 1999).

Den deduktiva ansatsen går ut på att de antaganden som görs i hypoteserna prövas med hjälp av empirin (Lundahl & Skärvad, 1999) vilket är lämpligt för vårt ämne då vårt område redan är extensivt behandlat. Detta gör det mindre fördelaktigt att använda en induktiv ansats.

För att ge sig in på ett vetenskapligt problem använder man olika ansatser, synsätt och olika angreppssättet. Vi kommer att använda ett förklarande synsätt i vår uppsats. Då vi använder oss av flera teorier inte bara av en, för att förklara det empiriska fenomenet i studien leder det till ett eklektiskt angreppssätt (Neu & Simmons, 1996; Falkman & Tagesson, 2008; Collin et al., 2009; Tagesson et al., 2009). Eftersom det antas finnas många aspekter kring ett företag som påverkar företagets redovisning på olika sätt, leder det till att flera teorier måste användas för att undersökningen ska vara komplett. I sin artikel anger Gray et al. (1995) att olika teorier inte ska uppfattas som att de konkurrerar med varandra, istället ska de användas så att de förstärker och kompletterar varandra. När slutsatser dras kan man med hjälp av flera teorier få olika förklaringar till samma fenomen. På grund av detta valde vi att använda oss av flera teorier som utgångspunkt, dvs. ett eklektiskt angreppssätt. Detta gör att vi kan få en bredare kunskap om vilka faktorer som påverkar företagets efterlevnad av IFRS 3 vid rörelseförvärv.

Det finns flera olika tänkbara teorier som kan tänkas förklara människors beteende och beslut, som möjligtvis kan vara förklaringar till problemen i att IFRS 3 inte tillämpas fullt ut.

En av dessa teorier är agentteorin, där företagsledningen vet mer än ägaren, vilket leder till informationsasymmetri och konflikter mellan dessa parter då det företagsledningen gör inte nödvändigtvis är vad ägarna vill. Teorin är uppbyggd på att ägaren förutsätter att företagsledningen agerar avvikande från deras intressen och istället agerar i företagets intresse. På grund av detta kontrakteras företagsledningen på olika sätt för att begränsa deras handlingsförmåga som avviker från ägarens vilja. (Jensen & Meckling, 1976). Agentteorin var utgångspunkten för Watts och Zimmerman när de utvecklade positiv redovisningsteori (Watts & Zimmerman, 1986), som skiljer sig lite från agentteorin i att allt som företagsledningen gör kan återspeglas i egenintresse (Collin et al., 2009). Watts och Zimmerman (1986) menar att de flesta redovisningsteorier är normativa, dvs. förklarar hur saker bör vara, medan positiv redovisningsteori istället förklarar vad som verkligen sker (Christenson, 1983; Whitley, 1988). Det som gör att denna teori är möjligt tillämpbar i förklaringen för

problematiken inom IFRS 3 är att vi ställs inför en situation lik den i agentteorin och positiv redovisningsteorin där ledningen och ägarna har olika mål och vet olika mycket. Det finns ett antal valmöjligheter i redovisningen, bland annat värderingsmetoder, som ledningen kan använda. Dessa har olika stora ekonomiska påverkan på resultat- och balansräkning beroende på vilken metod man väljer att följa. Eftersom man i positiv redovisningsteorin förutsätter att företagsledningen agerar i egenintresse för att öka sin egen förmögenhet kan detta användas för att förklara varför ledningen har valt en specifik metod och redovisat på ett specifikt sätt, eller i situationerna vi ser för de börsnoterade bolagen som inte följt IFRS 3, undvikit att redovisa på ett specifikt sätt (Collin et al., 2009; Watts & Zimmerman, 1986). De grundläggande scenariona man brukar tala om som talar för ett specifikt beteende är ledningens bonusavtal och skuldsättningsgrad, där ledningen oftast strävar efter att maximera företagets vinst (Watts & Zimmerman, 1986), samt politiska faktorer, där ledningen från stora företag istället strävar efter att minimera företagets vinst (Riahi-Belkaoui, 2004; Watts & Zimmerman, 1986).

En annan möjlig teori är den så kallade institutionella teorin där organisationer antas adoptera de strukturer och praxis som har bekräftats av andra organisationer i samma bransch (Carpenter & Feroz, 2001). De bekräftade strukturerna och praxis kan på olika sätt spridas. Detta genom bland annat tradition, imitation, tvång eller normativ press (Meyer & Rowan, 1977; Collin et al., 2009; Carpenter & Feroz, 2001). Teorin bör vara användbar för oss, då problematiken bakom IFRS 3 har pågått under flera år (Gauffin & Nilsson, 2011). Den ständiga avvikelserna från IFRS 3 kan således ha resulterats i att företagsledningen, på grund av press från omvärlden, adopterat en redovisningspraxis som avviker från IFRS 3.

Vi kommer alltså använda två teorier, som kan tillämpas i vår studie. De två teorierna är positiv redovisningsteori och institutionell teori. Utifrån den positiva redovisningsteorin utformar vi antaganden om ledningens opportunistiska beteende, vilket innebär att företagsledningen väljer redovisningsmetoder som ökar deras egennyttan enligt Watts och Zimmerman (1986).

Det kan riktas en viss kritik mot PAT då det menas att det finns andra faktorer som påverkar företagets redovisningsval. Deegan och Unerman (2006) förklarar att företagen inte bara är verksam inom sitt skal, utan också inom en viss miljö där det finns andra faktorer som påverkar det sätt som företagen redovisar på. Vår studie

försöker därför, även med hjälp av institutionell teori, förklara företagens beteende när det är frågan om vilket sätt företagen väljer att redovisa på.

De två huvudsakliga och mest använda teorier inom forskningen som förklarar redovisningspraxis är just positiv redovisningsteori och institutionell teori, vilket även är förklaringen varför vi valt just dessa två och inte andra (Collin et al., 2009; Falkman & Tagesson, 2008; Broberg et al., kommande). Dessa två teorier kommer att användas som alternativ men kommer också att komplettera varandra för att kunna förstå bolagen som inte följer IFRS 3 full ut i sina årsredovisningar.

Källkritik

Det är av stor betydelse att vara kritisk till den insamlade data när en studie grundar sig på sekundärdata, vilket är fallet i vår studie. Vissa källorna kan vara vinklade med avsikt eller också kan de baseras på osäkra urval, dvs. vara partiska.

Vid genomförandet av vår studie har vi varit medvetna om att vissa källor kan vara bristfälliga. På grund av detta skäl har vi valt att använda oss av källor som vi finner vara mest pålitliga. De bolagen som är noterade på OMX Nordiska Börs Stockholm och NGM Equity anser vi vara pålitliga aktörer vad gäller den finansiella informationen som är utfärdad i årsredovisningar. Detta då börsbolagens årsredovisningar används av en stor grupp användare såsom intressenter av den finansiella informationen.

Antaganden grundar sig även i att auktoriserade revisorer godkänner årsredovisningarna, som ökar trovärdigheten på den finansiella informationen. Vi har använt artiklar relaterade till området och vi anser att även dessa artiklar är tillförlitliga eftersom de är skrivna av välkända forskare vid svenska högskolor och universitet, samt av etablerade författare.

Teori

I detta kapitel kommer vi att redogöra för de teorier som kommer att hjälpa oss att förklara vilka faktorer som påverkar de bolag som är noterade på OMX Nordiska Börs Stockholm och NGM Equity att avvika från att tillämpa IFRS 3 vid rörelseförvärv. I teorikapitlet kommer vi även att skapa hypoteser utifrån den positiva redovisningsteorin och den institutionella teorin.

Avsikten med studien är att utifrån framförallt den positiva redovisningsteori och institutionell teori förklara varför vissa företag inte följer IFRS 3 fullt ut i sina årsredovisningar. Enligt Neu och Simmons (1996) baseras redovisningslitteratur på den positiva redovisningsteorin och är samtidigt beroende av den för att kunna förklara företagsledningens beteende. Men inom ramen för redovisning inom den offentliga sektorn har även det institutionella perspektivet setts som lämplig för att förklara redovisningsbeteende (Bealing, 1994; Carpenter & Feroz, 2001). DiMaggio och Powell (1983) menar att det institutionella perspektivet kan tillämpas på alla organisationer och därför bör perspektivet även vara tillämpligt på den privata sektorn. För att kunna förklara förfarandet har ett antal variabler härletts ur den positiva redovisningsteorin: *bonusavtal, ägarstruktur, skuldsättningsgrad, lönsamhet, börsnotering, börsnotering utomlands* och *storlek*. Utifrån Collin et al. (2009) kan även *branschtillhörigheten* vara en faktor som påverkar företagets redovisningssätt, som gör att även denna variabel inkluderas i denna studie. I studien tas även variabeln om *revisionsbyrå* med. Variablerna som branschtillhörighet och revisionsbyrå anses kunna förklaras utifrån både den positiva redovisningsteorin och den institutionella teorin då dessa variabler varit omtalade i båda teorier (Watts & Zimmerman, 1986; Collin et al., 2009).

Agentteorin är baserad på grundläggande antagande om egenintresse och detta utgör teorins utgångspunkt (Jensen & Meckling, 1976). För att få förståelse om hur olika redovisningsval påverkar intressenterna och individerna, behövs en teori om hur rationella individer interagerar med varandra och med varje individ som agerar i eget intresse (Jensen & Meckling, 1976). Själva koncepten med agent teorin skapar grunden för den positiva redovisningsteorin (Watts & Zimmerman, 1986).

Redovisningen tycks vara nära knuten till det så kallade agent-principal problemet eftersom redovisningen anses uppfylla två funktioner, dvs. att skaffa

tillräckligt med information för beslutsfattarna, som exempelvis aktieägarna och andra intressenter, samt att fördela resultaten av produktionen mellan ägarna (principals) och företagsledarna (agents) men även andra intressenter. (Collin et al., 2009; Watts & Zimmerman, 1986). Båda dessa funktioner har förmögenhetsbaserade effekter för alla intressenter av en organisation. Informationen från redovisningen har exempelvis en påverkan på utvärderingen av olika projekt och på kontrollen av förvaltningen samt att dess fördelning påverkar förmögenheten genom att till exempel bestämma det tillgängliga beloppet för utdelning (Collin et al., 2009). Detta resulterar i att berörda intressenter är villiga att påverka en organisations redovisningssystem. Denna aspekt utgör grunden för den positiva redovisningsteorin. Enligt de förmögenhetsbaserade effekter som redovisningen har på de inflytelserika intressenterna, förutsägs valet av redovisningsregler. Därmed betonas incitamenten att påverka företagets redovisning. Enligt den positiva redovisningsteorin utgår man ifrån att de ekonomiska konsekvenserna av redovisningsvalet förklarar motivet bakom detta val. (Collin et al., 2009). Utgångspunkten för den positiva redovisningsteorin tas alltså i en beslutsfattares val av handlingsalternativ som grundar sig på beslutsfattarens preferenser, behov etc. Ett betydelsefullt antagande är att individer gör de val av handlingsalternativ som medför en maximering av det egna välbefinnandet, som gör att de agerar rationellt (Jensen & Meckling, 1976; Sandell, 2006; Watts & Zimmerman, 1986). Enligt grunderna i PAT är redovisningsvalet väldigt tydligt då det är baserat på egenintresse (Collin et al., 2009).

Eftersom redovisningssystemet anses vara knuten till agent-principal problematiken, förutsätts det enligt den positiva redovisningsteorin att den relativa makten som finns mellan företagsledaren (agent) och ägaren (principal), påverkar valen av redovisningslösningar.

IT är den andra teorin som förklarar företagets redovisningsval. IT är i vissa avseende ett alternativ till den positiva redovisningsteorin, men den används framförallt som ett komplement till den positiva redovisningsteorin för att kunna förklara företagets redovisningsval (Collin et al., 2009). Den huvudsakliga anledningen till varför IT anses som en relevant teori för studier och undersökningar av redovisningsval är att den hjälper till att skapa en förståelse och tolkning av hur de sociala och institutionella förväntningarna och påtryckningarna påverkar organisationer (Collin et al., 2009).

Institutionell teorins utgångspunkt är att organisationer svarar på institutionella påtryckningar genom att dessa organisationer inför metoder och strukturer vilket är accepterade som lämpliga val och vilka anses vara lagliga för andra organisationer inom sina områden (Carpenter & Feroz, 2001; DiMaggio & Powell, 1983; Meyer & Rowan, 1977).

DiMaggio och Powell (1983) beskriver tre institutionella mekanismer som har en påverkan på organisationernas beteende, men som fungerar olika. Den första institutionella mekanismen benämns som tvång mekanismen, där externa organisationer sätter tryck på den centrala organisationen att bete sig på ett speciellt sätt. Detta då den centrala organisationen är beroende av de externa organisationerna. Den andra mekanismen är den mimetiska mekanismen, som förklarar att företag imiterar varandra genom att följa varandras handlande. Den tredje mekanismen är den normativa mekanismen, som grundar sig på att professionella yrkesroller sätter normativa tryck och regler som gör att företagen handlar professionellt. (DiMaggio & Powell, 1983)

Hypotesformulering

Positiv redovisningsteori och institutionell teori kan ge en förklaring till varför verkställande direktören och ledningen väljer att avvika från att följa IFRS 3.

Riahi-Belkaoui (2004) menar att den positiva redovisningsteorin ger den bästa förklaringen till företags redovisningsval. PAT baseras på de förslagen att företagsledningen, intressenterna och politikerna är rationella då de försöker att maximera sin nytta, dvs. att maximera sin ersättning som därefter är relaterad till deras förmögenhet. Sammanfattningsvis anser Collin et al. (2009) samt Watts och Zimmerman (1986) att teorins utgångspunkt är att intressenterna är nyttomaximerande.

Valet av redovisningen är enligt den positiva redovisningsteorin uppbyggd kring tre grundhypoteser enligt vilka ledningens val av redovisning kan förutses i olika situationer. Hypoteserna grundar sig på om den verkställande direktören och resterande ledning har bonusavtal, den grundar sig på skuldsättningsgraden och till sist på den politiska påverkan (Riahi-Belkaoui, 2004; Watts & Zimmerman, 1986).

Som ett komplement till den positiva redovisningsteorin används den

institutionella teorin som förklarar redovisningsvalen utifrån sociala och institutionella påtryckningar.

Först kommer vi att härleda hypoteser om efterlevnaden av IFRS 3 som enbart grundas på resonemang utifrån den positiva redovisningsteorin. Avsnittet kommer sedan att avslutas med hypoteser härleda på resonemang utifrån både den positiva redovisningsteorin och den institutionella teorin. Detta för att visa de kompletterande karaktärerna hos dessa två teorier.

Bonusavtal

Många empiriska studier har genomförts för att undersöka vilken effekt bonusavtalen har på val av redovisning (Watts & Zimmerman, 1986). Riahi-Belkaoui (2004) menar att de företag som har bonusavtal, väljer de redovisningsval som tidigarelägger företagets vinst. Tanken här är att man med hjälp av denna åtgärd ökar värdet av bonusen (Riahi-Belkaoui, 2004).

Enligt Smith och Watts (1982) tilldelas bonus under de flesta åren i enlighet med de fastställda bonusparametrarna, och då en bonus ges är det högsta penningbeloppet en positiv linjär funktion av det redovisade resultatet. Detta har medfört att de flesta forskares antagande har blivit att chefernas ersättning ökar i den takt som redovisat resultat ökar förutsatt att det finns bonusavtal. För att tydliggöra detta antagande, innebär en ökning av nuvärdet av ett företags redovisade resultat en ökning av chefernas nuvärde av ersättningen. (Watts & Zimmerman, 1986).

Den övergripande hypotesen, som bygger på resonemang utifrån den positiva redovisningsteorin, är följande:

H1: Det finns ett negativt samband mellan företag, där företagsledningen har ett bonusavtal, och efterlevnaden av IFRS 3.

Ägarstrukturen

Ägarstrukturen anses också påverka efterlevnaden av IFRS 3. Enligt Adrem (1999) är intressekonflikten mellan ägarna och företagsledarna mer trolig att uppkomma i företag där ägandestrukturen är spritt och där bara en liten andel av aktierna ägs av

företagsledningen. Adrem (1999) menar också att icke värdemaximerande beteende är mer sannolikt att uppkomma i sådana företag. Därför menar Prencipe (2004) att företag med spritt ägande och företagsledning som äger en liten andel av aktier, förväntas att lämna ut mer information än företag med koncentrerande ägande.

I de organisationer med svaga ägare och begränsad kontroll används de redovisningslösningar (val) som gynnar företagsledaren (agenten) medan i de organisationer där starka ägare utför kontrollen görs de redovisningslösningar som gynnar ägaren (principalen) (Falkman & Tagesson, 2008). Fokus på de empiriska studierna, som utgick från positiv redovisningsteorin, låg för det mesta på de börsnoterade företag men teorin kan också användas för att förklara valen av redovisningsstandarder för exempelvis kommunala bolag (Collin et al., 2009).

Idén om ägarstrukturen utifrån den positiva redovisningsteorin leder till följande hypotes:

H2: Det finns ett negativt samband mellan företag med koncentrerat ägande och efterlevnaden av IFRS 3.

Skuldsättningsgrad

Företag med hög skuldsättningsgrad tillhandahåller mer information enligt undersökningar där Ismail och Chandler (2005) kan nämnas som ett exempel. Enligt Jensen och Meckling (1976) är agentkostnaderna större för de bolag vars verksamhet i högre grad finansieras med hjälp av lån på grund av att långivarna genom kontrakt försöker att skydda sig. Prencipe (2004) menar att genom att det tillhandahålls mer information minskas osäkerheten för investerarna och långivarna som medför att agentkostnaderna och kapitalkostnaderna minskas.

Skuldsättningshypotesen utgör en grundläggande hypotes inom den positiva redovisningsteorin och enligt hypotesen om skuldsättningsgrad, använder ledningen av ett företag de redovisningsvalen som ökar inkomsterna (resultaten) om företagets skuldsättningsgrad är hög (Riahi-Belkaoui, 2004).

Detta leder till följande hypotes, som är baserad på den positiva redovisningsteorin:

H3: Det finns ett positivt samband mellan skuldsättningsgraden och tillämpningen av IFRS 3.

Lönsamhet

En annan variabel som kan ha en påverkan på tillämpningen av IFRS 3 är lönsamheten. Många studier, med olika teoretiska aspekter, anger att ett positivt samband mellan företagets tillhandahållande av information och lönsamheten (Roberts, 1992; Ismail & Chandler, 2005). Däremot anger Tagesson et al. (2009) att de empiriska resultaten har varit olika.

Enligt Inchausti (1997) tillhandahåller företagsledningen i de lönsamma företagen mer detaljerad information med avsikt att skapa stöd för sin egen ställning och ersättning. Inchausti (1997) anger att det är bakomliggande faktorer som motiverar företagsledarna att öka informationen på de lönsamma företagen. Å andra sidan anger Singhvi och Desai (1971) att företagsledningen på de mindre lönsamma företagen tillhandahåller mindre information i syfte att täcka orsakerna för förluster och minskade inkomster. Ng och Koh (1994) anger i Tagesson et al. (2009) att lönsamma företag i större utsträckning är utsatta för offentlig granskning samt politiska påtryckningar, som gör att dessa företag använder mer självreglerande mekanismer, som exempelvis att lämna ut mer frivillig information i syfte att undvika reglering.

Med den positiva redovisningsteorin som grund kommer vi till följande hypotes:

H4: Det finns ett positivt samband mellan företagens lönsamhet och efterlevnaden av IFRS 3.

Börsnotering

I Sverige finns det två börser, dvs. OMX Nordiska Börs Stockholm och NGM Equity. Beroende på vilken börs företagen är noterade anses ha en påverkan på efterlevnaden av IFRS 3. OMX Nordiska Börs Stockholm som oftast kallas för Stockholmsbörsen har många fler noterade bolag än NGM Equity och är överlägset största med en i genomsnitt omsättning på 24 miljarder kronor per dag (UngaAktiesparare, [www]). Eftersom Stockholmsbörsen är mycket större än NGM Equity anses storleken på börsen vara en faktor som anses påverka efterlevnaden av IFRS 3.

Watts och Zimmerman (1986) anger att många studier som har gjorts, visar att stora företag är mer politiskt känsliga än mindre företag, vilket gör att de utsetts för olika incitament vid sina redovisningsval. Vidare förklarar Watts och Zimmerman (1986) att exempelvis intäktsökningen i ett stort företag uppmärksammas i större utsträckning i media än en intäktsökning i ett mindre företag. Att allmänheten och media i större omfattning efterfrågar information från de stora företagen anger även Lang och Lundholm (1996).

Utifrån positiv redovisningsteori formuleras följande hypotes:

H5: Det finns ett negativt samband mellan företag noterade på NGM Equity och efterlevnaden av IFRS 3 och ett positivt samband mellan företag noterade på Stockholmsbörsen och efterlevnaden av IFRS 3.

Börsnotering utomlands

Börsnoteringen utomlands är en annan faktor som påverkar efterlevnaden av IFRS 3. Cooke (1989) förklarar i Broberg et al. (2010) att företag som inte bara är noterade på Stockholmsbörsen, utan också är noterade på utländska börser, innehöll den mest omfattande frivilliga redovisningen. Adrem (1999) menar att börsnoteringen utomlands påverkar mängden frivillig information som tillhandahålls. Adrem (1999) påstår att, trots att Sverige inte ingick i studien, kan det antas att nivån på utlämnande av information i årsredovisningen i Sverige är lägre än nivån i exempelvis länder som USA, Kanada och Storbritannien.

För att företag ska kunna ta del av de potentiella fördelar som börsnoteringen utomlands för med sig, som exempelvis minskade kapitalkostnader, menar Adrem (1999) att det är troligt att företag måste anstränga sig mer för att tillgodose sina aktieägare med nödvändig information. Adrem (1999) anger också att flera studier har visat ett positivt samband mellan international börsnotering och mängden frivillig information. Vidare anger Adrem (1999) att tryck mot de internationella kapitalmarknaderna antas vara förklaringen till den påverkan internationell börsnotering har på ett företags informationslämnande.

Utifrån argumenten ovan, som baseras på positiv redovisningsteori, härleds följande hypotes:

H6: Det finns ett positivt samband mellan företag som är noterade på fler än Stockholmbörsen och tillämpningen av IFRS 3.

Storlek

Storleken på bolaget är en annan faktor som påverkar i vilken utsträckning företagen följer IFRS 3. Enligt Watts och Zimmerman (1986) är omfattningen och storleken av politiska kostnader beroende av företagets storlek. Redovisningsbaserade studier visar att små företag är politiskt mindre känsliga än stora företag och på grund av detta utsätts de för olika incitament i sina val av redovisning (Watts & Zimmerman, 1986). Då de stora företagen är mer utsatta för politiskt tryck är de politiska kostnaderna högre just för dessa företag vilket gör att företagsledningen i dessa bolag väljer de redovisningsmetoder som reducerar den redovisade vinsten, dvs. företagsledningen väljer de redovisningsmetoder som minskar det redovisade resultatet (Watts & Zimmerman, 1986; Riahi-Belkaoui, 2004).

Falkman och Tagesson (2008) påstår att stora organisationer undersöks och granskas noggrannare av massmedia, vilket gör att de upplevda normativa och politiska påtryckningar på dessa företag ökar. Bland andra Lang och Lundholm (1996) fann att allmänheten och media har en större efterfråga på information när det gäller de stora företagen.

Utifrån positiv redovisningsteori ges följande hypotes:

H7: Det finns ett positivt samband mellan företagets storlek och efterlevnaden av IFRS 3.

Bransch

Precis som med allmänna förutsägelser grundade på den positiva redovisningsteorin, finner vi en annan faktor som anses ha en påverkan på efterlevnaden av IFRS 3 i årsredovisningar. Denna faktor hör till den positiva redovisningsteorin men man kan även finna den inom den institutionella teorin. Branschen är en grund på det organisatoriska fältet som omfattar alla de konkurrenter som erbjuder liknande produkter eller tjänster till kunder (DiMaggio & Powell, 1983). Enligt Collin et al.

(2009) är det av två betydelsefulla anledningar viktigt att efterlikna aktörer som hör till samma konkurrensfält.

En del av den konkurrenskraftiga strategin utgör den första anledningen. En konkurrensfördel kan upprätthållas genom kausal tvetydighet mellan prestanda, de rutiner som skapar prestanda och uppsättningen av resurser. Det är just denna kausala tvetydighet som försvårar för konkurrenterna att få reda på vad som exakt orsakar den konkurrenskraftiga fördelen. (Dyer & Singh, 1998). Collin et al. (2009) menar att de företag som till följd av den kausala tvetydigheten inte kan kopiera den exakta processen som ger kraftiga konkurrensfördelar, väljer istället att göra en generell imitation av en konkurrent som är framgångsrik. Detta föreställer en genomförbar strategi för att skapa samma fördel som den framgångsrika konkurrenten.

Den andra anledningen grundar sig på likheten till andra aktörer i en bransch som skapar legitimitet för företag (Collin et al., 2009). Som ett exempel kan Collin et al. (2009) nämnas som i sin artikel anger att kommunala bolag som har ett geografiskt monopol har för intresse att möjliggöra jämförelse mellan monopol inom sin kommun med andra kommuner med liknade företag. För att sammanfatta, behovet av att kunna konkurrera om likhet och skapa legitimitet samt behovet av att möjliggöra jämförelse leder till att företag inom samma bransch beter sig på liknande sätt (Collin et al., 2009).

Branschen anses vara en förvirrande variabel att förklara likaväl som den också kan vara nära anknuten till storlek (Watts & Zimmerman, 1986). Broberg et al. (2010) menar därför att institutionell teori kanske är mer tillämplig när det är frågan om bransch. Holthausen och Leftwich (1983) påstår att om det inte finns några tydliga fördelar med att tillämpa en specifik redovisningsmetod, är det mer rationellt att kopiera den redovisningsmetod som konkurrenterna använder.

En av anledningarna till att företag följer branschens beteende är att marknaden, exempelvis ledande arbetsmarknaden, skulle kunna tolka ett företags avvikelser i redovisning från resten av företagen i branschen som en signal på dåliga nyheter (Inchausti, 1997).

Mimetisk beteende är sammanfattningsvis en institutionell faktor som påverkar fullföljningen av IFRS 3.

Följaktligen leder dessa argument, som bygger på både den institutionella teorin och den positiva redovisningsteorin, till följande hypotes:

H8: Företag som hör till samma bransch tenderar att välja att tillämpa IFRS 3 på samma sätt.

Revisionsbyrå

En annan faktor som vi antar påverkar i vilken utsträckning IFRS 3 fullföljs är vilken revisionsbyrå som är involverad i revisionen av bolagen. Revisorerna anses som de huvudansvariga för att garantera intressenterna förtroende för de finansiella rapporterna. Revisorerna skapar förtroende genom att garantera att tillämpningen av finansiella standarder är rättvis och genom att försäkra att finansiella rapporter ger en rättvisande bild. Trots att revisorerna får betalt för den certifieringen som de ger, kan de även lämna ett yttrande om de bedömer att redovisningen inte är korrekt. (Touron, 2005). Touron (2005) anger att tidigare forskning inom den privata sektorn har visat att revisionsbyråer och revisorer anses som betydelsefulla aktörer för att institutionalisera redovisningsstandarder.

DiMaggio och Powell (1983) anger att revisorer, som medlemmar av en professionell grupp, kan förväntas ställa normativa påtryckningar på sina kunder för att kunna bestämma metoder och villkoren för sitt arbete. Revisorerna kan däremot inte sätta påtvingande påtryckningar på sina klienter för att förändra årsredovisningen, och därmed bestämma om en ren revisionsberättelse kan ges (Meyer & Rowan, 1977). Revisorerna har alltså status och legitimitet genom sin ekonomiska kompetens vilket gör att det kan antas att revisionsbyråerna utför normativ tryck för att kunna påverka redovisningsstandardernas efterlevnad. Enligt DiMaggio och Powell (1983) kan revisionsvanorna för de olika revisionsbyråerna påverkas genom kulturen och kundportföljen.

Watts och Zimmerman (1986) argumenterar utifrån positiv redovisningsteori att en revisionsbyrå kan påverka efterlevnaden av en standard. Enligt Watts och Zimmerman (1986) finns det ett samband mellan en revisionsbyrå och en redovisningsstandard, då de antar att både revisorn och klienten (företagsledningen) väljer sin ställning utifrån standardens påverkan på deras förmögenhet. Watts och Zimmerman (1986) menar också att i de fall en standard ökar företagets förmögenhet, sätter sig revisorn inte emot standarden men om standarden däremot minskar förmögenheten, sätter revisorn sig emot den. Detta eftersom revisorns arvode beror på

sina klienters marknadsvärde vilket skapar ett initiativ för revisorerna att argumentera för de standarder som ökar klientens marknadsvärde (Watts & Zimmerman, 1986). Vid första kontakt med en klient kan revisionsbyråer ta ett lägre arvode för sina tjänster, vilket brukar kallas för "low balling". Denna metod använder revisionsbyråerna för att lockar kunder (Hayes et al., 2005).

Detta leder till följande hypotes, som baseras på både den institutionella teorin och positiv redovisningsteori:

H9: Revisionsbyråerna har en påverkan på efterlevnaden av IFRS 3.

Hypotessammanfattning

Hypotes 1: *Det finns ett negativt samband mellan företag, där företagsledningen har ett bonusavtal, och efterlevnaden av IFRS 3.*

Hypotes 2: *Det finns ett negativt samband mellan företag med koncentrerat ägande och efterlevnaden av IFRS 3.*

Hypotes 3: *Det finns ett positivt samband mellan skuldsättningsgraden och efterlevnaden av IFRS 3.*

Hypotes 4: *Det finns ett positivt samband mellan företagets lönsamhet och efterlevnaden av IFRS 3.*

Hypotes 5: *Det finns ett negativt samband mellan företag noterade på NGM Equity och efterlevnaden av IFRS 3 och ett positivt samband mellan företag noterade på Stockholmsbörsen och efterlevnaden av IFRS 3.*

Hypotes 6: *Det finns ett positivt samband mellan företag som är noterade i fler länder än Sverige och efterlevnaden av IFRS 3.*

Hypotes 7: *Det finns ett positivt samband mellan företagets storlek och efterlevnaden av IFRS 3.*

Hypotes 8: *Företag som hör till samma bransch tenderar att välja att tillämpa IFRS 3 på samma sätt.*

Hypotes 9: *Revisionsbyråerna har en påverkan på efterlevnaden av IFRS 3.*

Empirisk metod

I detta kapitel presenteras de empiriska metoder vi har valt att använda i uppsatsen. Här presenteras även hur vi observerar och använder de hypoteser vi valt samt hur hypoteserna används för att bemöta det empiriska problemet, genom vår operationalisering.

Denna studie omfattar företag noterade på OMX Nordiska Börs Stockholm och NGM Equity. Mer specifikt väljer vi att använda de börsnoterade företagens senaste årsredovisningar för att samla in empirisk material till vår undersökning, för att sedan studera vilka bolag som har gjort rörelseförvärv. Med hjälp av denna undersökning ser vi hur bolagen har tillämpat standarden och om de verkligen har gjort det. Detta då utgångspunkten för hela studien utgörs av antagandet att företagens årsredovisningar inte visar en helt pålitlig och objektiv bild av företagens ekonomiska ställning.

Vår studie utgår även utifrån dessa årsredovisningar, där vi kan utvinna den informationen vi behöver. Vårt tillvägagångssätt för årsredovisningarna har varit att först hämta dessa från respektive företags hemsida. Därefter har vi filtrerat bort de företag som inte gjort företagsförvärv, då dessa inte är användbara i vår studie. Sedan har vi gjort ytterligare en filtrering där vi skiljt de årsredovisningar som följer IFRS fult ut från de årsredovisningar som inte gör det. Dessa två uppdelningar utgör basen för vår empiri. En mer överskådlig bild på vår uppdelning kan ses i bilaga 1.

IFRS 3 har utsatts för kritik och på grund av detta har den reviderats av IASB, och en ny standard har givits ut, så kallad IFRS 3 R (Reviderad). Tillämpningen av den nya standarden börjar för räkenskapsår som påbörjas from den 1 juli 2009 eller därefter (Ernst & Young, 2009). I och med att de företag som hade bokslut den 31 december 2009 har använt sig av den gamla standarden kommer vi att lägga fokus på den gamla standarden.

Informationssökning

Den insamlade data kan delas in i antingen primärdata eller sekundärdata. Data som forskaren själv har samlat in kallas för primärdata medan data som har samlats in av andra kallas för sekundärdata (Lundahl & Skärvad, 1999).

Sekundärdata innebär information som redan är dokumenterat om ett visst fenomen, dvs. den är inte i första hand insamlad för den egna studien (Lundahl & Skärvad, 1999). Sekundärdata i denna uppsats utgörs av årsredovisningar från bolagen som är noterade på OMX Nordiska Börs Stockholm och NGM Equity. Primärdata kommer däremot att utgöras av datamaterialet, som är sammanställt utifrån de nämnda årsredovisningarna.

Förutom årsredovisningar som finns tillgängliga på respektive bolagets hemsida och som i vårt fall utgör sekundärdata, har vi även använt sekundärdata som omfattar både publicerade och elektroniska källor.

Operationalisering

Med hjälp av de presenterade hypoteserna i föregående kapitel, tog vi fram variabler som hjälper oss att se hur olika företag förhåller sig till dem. Utifrån våra hypoteser påverkar dessa variabler företagsvalet av att följa eller inte följa IFRS 3. Sambandet mellan den beroende och de oberoende variablerna kan även ses mer överskådligt i bilaga 2.

Beroende variabler

Den beroende variabeln som hela studiens problemställning grundar sig på är vilka företag som följer och inte följer IFRS 3 vid rörelseförvärv. Därför kommer vi att mäta denna med en "dummy" variabel där företag som avviker från att följa IFRS 3 markeras med "1" och de som inte avviker från att följa IFRS 3 markeras med "0". Vid avvikelser från IFRS 3 kommer vi att titta på om företagen underlåter att ange förvärvsnoter, noter beträffande varför goodwill uppstod, noter kring hurvida man

skiljt övrig immateriell egendom från goodwill eller inte samt avskrivningstiden till dessa.

För att finna de bakomliggande faktorerna till huvudproblemet i vår studie ställs de identifierade oberoende variablerna mot den beroende variabeln.

Oberoende variabler

De oberoende variablerna som ingår i denna studie är bonusavtal, ägarstruktur, skuldsättningsgrad, lönsamhet, börsnotering, börsnotering utomlands, storlek, bransch och revisionsbyrå.

- *Bonusavtal* mäts genom att företag där företagsledningen har bonusavtal kopplat till resultatet markeras med "1" och företag där företagsledningen inte har något bonusavtal eller bonus kopplat till något annat än resultatet markeras med "0".
- *Ägarstruktur* kan mätas och definieras på flera olika sätt och enligt Roberts (1992) och Prencipe (2004) anses ägandekoncentrationen som ett vanligt sätt att mäta ägarstrukturen. Ägarstrukturens spridning fastställs med hänsyn till vem det är som äger aktier i företaget och hur många ägare som finns. Utgångspunkten vid bedömningen av spridningen tas i klassificeringen som Dhaliwal et al. (1982) har använt i sin studie om förhållandet mellan ägarkontrollen och valen av redovisningsmetoder. Om inte någon individ äger mer än 5 % av röstaktier bedöms ett företag vara företagsledarkontrollerat. Om minst en individ äger minst 10 % av röstaktierna eller alternativt minst 20 % av röstaktierna ägs av representationen i styrelsen, bedöms ett företag vara ägarkontrollerat. Företagen som inte hör till något av nämnda alternativen bedöms inte vara helt ägarkontrollerat och inte heller bedöms det vara helt företagsledarkontrollerat (Dhaliwal et al., 1982). Vi har angett värdet "1" till de företag som är ägarkontrollerade och "0" till de företag som faller in i någon av de andra två kategorierna.
- *Skuldsättningsgrad* beräknas som kvoten mellan skulder och eget kapital (skulder / eget kapital) (Adrem, 1999; Cormier et al., 2005; Watson et al., 2002).

-
- *Lönsamhet* kan enligt Belkaoui och Karpik (1989), som anger i Tagesson Et al. (2009), mätas som avkastning på total kapital (ROA – return on total assets) och som avkastning på eget kapital (ROE – return on equity). I denna studie har vi valt att mäta lönsamheten med hjälp av ROA.
 - *Börsnotering* mäts genom att använda en ”dummy” variabel, där de företag som är noterade på OMX Nordiska Börs Stockholm markeras med värdet ”1” medan företag som är noterade på NGM Equity markeras med värdet ”0”.
 - *Börsnotering utomlands* mäts med hjälp av ”dummy” variabel, där värdet ”1” markerar de företag som är noterade på en av börserna i Sverige samt minst en börs utomlands, och ”0” markerar företagen som endast är noterade på en av Sveriges börser.
 - *Storleken* på företaget kan mätas med hjälp av omsättningen (Adrem, 1999; Prencipe, 2004), antal anställda och balansomslutningen (Broberg et al., kommande; Jaggi & Low, 2000). I denna studie mäter vi storleken på företagen genom balansomslutningen.
 - *Branschindelningen* är gjord i enlighet med indelningen i SIX (Scandinavian Information Exchange). Följande branscher kan hänföras: Energi, Finans, Hälsovård, Industri, IT, Konsumentvaror, Material, Service och Telekommunikation. Av dessa nio kommer åtta att användas, där vi valt att använda alla utom Service. Vidare används Telekommunikation som referensvariabel i våra undersökningar.
 - *Revisionsbyrå* som variabel har observerats genom att identifiera vilken revisionsbyrå som har skrivit på revisorsberättelsen. Ett värde har tilldelats varje av de fyra största revisionsbyråerna, dvs. PwC, KPMG, Ernst and Young och Deloitte, medan de resterande klassificerats som en grupp som även denna tilldelats ett värde. Här användas PwC som referensvariabel.

Analys

I detta kapitel kommer empirin, som består av årsredovisningar, att analyseras och testas utifrån statistiska modeller i SPSS för att se om där finns ett förklaringsvärde. Resultaten från dessa modeller kommer att presenteras i form av tabeller.

Vid ett inledande test med Kolmogorov-Smirnov metoden, påvisades att variablerna inte är normalfördelade. Därför kommer vi testa både variablerna samt de logaritmerade värdena av variablerna. Detta görs även i Falkman och Tagesson (2008), Broberg et al. (2010), Holthausen och Leftwich (1983) samt Broberg et al. (kommande). Nedan följer den beskrivande statistiken till våra data, följt av testerna på efterlevnaden av IFRS 3.

Beskrivande statistik

Tabell 1: Beskrivande statistik

Variabler	
Beroende variabler	
1. Avvikelser i IFRS 3	
Ja (1)	49 (66,2 %)
Nej (0)	25 (33,8 %)
Oberoende variabler	
2. Bonusavtal	
Kopplat till resultat (1)	56 (75,7 %)
Kopplat till annat eller ingen bonus (0)	18 (24,3 %)
3. Ägarstruktur	
Ägarkontrollerat (1)	71 (95,9 %)
Företagsledarkontrollerat eller varken eller (0)	3 (4,1 %)
4. Skuldsättningsgrad	
Medelvärde	236,3 %
Standardavvikelse	473,0 %
5. Lönsamhet	
Medelvärde	4,0 %
Standardavvikelse	8,7 %

6. Börsnotering	
OMX Stockholmsbörsen (1)	72 (97,3 %)
NGM Equity (0)	2 (2,7 %)
7. Börsnotering utomlands	
Ja (1)	9 (12,2 %)
Nej (0)	65 (87,8 %)
8. Storlek i MSEK	
Medelvärde	123396,2
Standardavvikelse	657867,4
9. Branschindelning	
Energi (0)	3 (4,1 %)
Finans (1)	6 (8,1 %)
Hälsovård (2)	3 (4,1 %)
Industri (3)	31 (41,9 %)
IT (4)	15 (20,3 %)
Konsumentvaror (5)	10 (13,5 %)
Material (6)	2 (2,7 %)
Service (7)	0 (0 %)
Telekom (8)	4 (5,4 %)
10. Revisionsbyrå	
PwC (0)	32 (43,2 %)
KPMG (1)	20 (27,0 %)
Ernst and Young (2)	13 (17,6 %)
Deloitte (3)	7 (9,5 %)
Övriga byråer (4)	2 (2,7 %)

Tabell 1 visar att 66,2 % (49/74) av alla företag som gjort förvärv har avvikit från att följa IFRS 3 på någon av de tre punkterna förvärvsnoten, not varför goodwill uppstod samt not kring övriga identifierbara tillgångar. Som kan avläsas ur bilaga 1 har 47 bolag av de 49 som avvikit från IFRS 3 inte följt noter kring övriga identifierbara tillgångar. Detta är den punkt som mest företag avviker ifrån då det bara är 6/49 respektive som 13/49 som avvikit från förvärvsnoten respektive noten kring varför goodwill uppstod.

75,3 % av alla företag hade bonus kopplat till resultatet medan 24,3 % hade bonus kopplat till annat eller ingen bonus. Ägarstrukturens distribution var väldigt

ojämn där 95,9% av företagen var ägarkontrollerade medan endast 4,1 % var av typen företagsledarkontrollerat eller varken eller.

Medelvärdet på skuldsättningsgraden kan utläsas som 236,3 %, dock indikerar standardavvikelsen på en stor variation. Lönsamheten visade ett medelvärde på 4,0 %. Även denna variabel gav indikation på stor variation, då standardavvikelsen var 8,7 %.

Börsnoteringen och börsnoteringen utomlands hade båda en ojämn distribution. Endast 2,7 % av de företag som gjorde förvärv var noterade på NGM Equity, medan 97,3 % var noterade på Stockholmsbörsen. 87,8 % var endast noterade på antingen Stockholmsbörsen eller NGM Equity, medan 12,2 % även var börsnoterade i ett land utanför Sverige.

Storleken hade ett medelvärde på 123 396,2 MSEK och en standardavvikelse på 657 867,4 MSEK.

Branschen var väldigt ojämn fördelad, där industri och IT stod för 41,9 % respektive 20,3 %. Konsumentvaror stod för 13,5 %, medan det inte fanns någon ur de resterande branscherna som stod för mer än 10 %. Det var ingen av de 74 företagen, som gjort förvärv, som klassificerades under branschen service. Av alla revisionsbyråer hade PwC majoriteten av uppdragen med 43,2 % följt av KPMG med 20,3 %.

Korrelation och logistisk regression

Det test vi har använt genom analysen för att se om ett samband kan finnas kallas binär logistisk regression och används för att undersöka om det finns samband mellan en beroende responsvariabel, som bara kan anta två värden (exempelvis 0, 1) och en eller flera oberoende variabler (Djurfeldt et al., 2003). Detta är det mest lämpliga test för vår undersökning då vi har använt en beroende variabel som kunnat anta värdena 0 – att fel inte går att hitta och 1 – att fel går att hitta och jämfört denna med flera oberoende variabler.

Vi har i vår analys valt att acceptera en konfidensgrad om 90 %, vilket innebär att det finns större risk för fel, men även att hypoteser med svag signifikans (0,10) inte förkastas. Denna metod har bland annat används av Collin et al. (2009), Tagesson och Öhman (2011) samt Falkman och Tagesson (2008).

**Tabell 2: Korrelationskoefficient för beroende och oberoende variabler (n = 74)
(Spearman's rk presenteras då alla korrelationer inkluderar minst en dummy variabel)**

	Avvikelser i IFRS 3	2.	3.	4.	5.	6.	7.
2. Bonusavtal	-,005						
3. Ägarstruktur	-,002	,043					
4. Skuldsättningsgrad	,161	0,001	,014				
5. Lönsamhet	,137	,150	-,098	-,156			
6. Börsnotering	,057	,100	-,034	,238*	,238*		
7. Börsnotering utomlands	,178	,018	-,133	,073	,045±	,062	
8. Storlek (log)	,339**	,062	-,018	,281*	,234*	,234*	,498**

Dummy variabler Bransch och Revisionsbyrå är inkluderade

**Korrelationen är signifikant på 0,01 nivån (2-svansad)

*Korrelationen är signifikant på 0,05 nivån (2-svansad)

±Korrelationen är signifikant på 0,10 nivån (2-svansad)

Spearman's rangkorrelation används då korrelationsmatrisen i tabell 2 inkluderar dummy variabler som inte har någon normal distribution. Matrisen påvisar bara korrelation mellan avvikelser i IFRS 3 och den logaritmerade storleken i SEK. Det finns indikationer på multikollinearitet och ett kollinearitets test påvisar att storleken påverkas av börsnoteringen utomlands. Därför utförs ett test både med och utan börsnoteringen utomlands.

Tabell 3: Resultaten av den logistiska regressionen (n = 74)
Oberoende variabel: Avvikelser från IFRS

	Sannolikhet för avvikelse	S.E.
2. Bonusavtal	-0,628	0,864
3. Ägarstruktur	-0,186	1,507
4. Skuldsättningsgrad	0,001	0,002
5. Lönsamhet	0,041	0,044
6. Börsnotering	19,251	18769,765
7. Börsnotering utomlands	-0,725	1,535
8. Storlek (log)	0,967±	0,543
9. Branschindelning		
Energi	39,206	26544,459
Finans	19,765	13676,986
Hälsovård	-2,541	2,09
Industri	-0,745	1,464
IT	-0,747	1,468
Konsumentvaror	-0,978	1,652
Material	19,379	28281,447
10. Revisionsbyrå		
KPMG	-21,366	27143,094
Ernst and Young	-22,300	27143,094
Deloitte	-21,618	27143,094
Övriga byråer	-21,031	27143,094
Konstant	-5,036	33000,773
Modellens chi-två	26,092±	
Procent förutsägbarhet	66,2%	
Nagelkerke R ²	0,412	

Det fanns inget företag som klassificerades under Service,
därför exkluderas denna variabel

**Korrelationen är signifikant på 0,01 nivån (2-svansad)

*Korrelationen är signifikant på 0,05 nivån (2-svansad)

±Korrelationen är signifikant på 0,10 nivån (2-svansad)

I tabell 3 visas resultatet från den logistiska regressionen där hypoteserna har testats med avvikelser från IFRS 3 som den beroende variabeln. Modellen är signifikant och kan förutsäga 66,2 % av resultatet. Endast den logaritmerade storleken verkar påverka avvikelserna från IFRS 3.

Det som är förvånande är att den logaritmerade storleken är negativt korrelerad mot vår hypotes, dvs. desto större företaget är desto större är sannolikhet att IFRS 3 inte efterlevs. Görs testet utan variabeln börsnotering utomlands sker ingen förändring i signifikans. Görs testerna däremot utan dummy variabeln revisionsbyrå får den logaritmerade storleken ett icke-signifikant värde. Detta indikerar på att det inte bara är storleken som spelar roll utan att revisionsbyrån har en påverkan i kombination med storleken.

Ytterligare tester

Det verkar inte finnas några indikationer på att IFRS 3 kan förklaras med positiv redovisningsteori eller institutionell teori. Den enda variabel som påvisade signifikant samband hade negativ korrelation mot vår hypotes.

Förutom testerna ovan med den oberoende variabeln har vi även strukturerat om den oberoende variabeln till tre olika vilket representerar varje fel vi har tittat på när vi undersökte om företagen följt IFRS 3 eller inte. Tidigare kunde ett fel bidra till att företaget inte följde IFRS 3, här har vi istället testat varje fel för sig för att se om något samband går att hitta. Vi testade både normala samt logaritmerade variabler.

Det var bara de logaritmerade variablerna som gav några signifikanta resultat, och även här visar majoriteten av testerna på att positiv redovisningsteori och institutionell teori inte har något förklaringsvärde. Det enda resultatet som stödjer vår teori var den logaritmerade storleken testad med logistisk regression mot felet noter kring varför goodwill uppstod. Ett mer utförligt testresultat kan ses i bilaga 3. Frågan är varför vår statistik säger emot teorierna.

Då vi i analysen hittat indikationer på att storleken i samband med revisionsbyrån har en påverkan på efterlevnaden av IFRS 3, kan en möjlig förklaring finnas i teorier kring revisorers brist på oberoende. Vi har därför valt att undersöka sambandet mellan revisorsarvodet och storleken av företagen på en djupare nivå.

Normalt uppfattas stora företags redovisning som mer pålitlig än redovisningen från mindre företag (Willet & Page, 1996). Umar och Anandarajan (2004) menar emellertid att stora klienter ur en ekonomisk synpunkt är viktiga för revisionsbyråerna och på grund av det kan en revisor uppleva press att upprätthålla en

bra relation med sina klienter från både klientens ledning men också från själva revisionsbyråns ledning.

Av den orsaken menar Tagesson och Öhman (2011) att revisorerna tillsammans med revisionsbyråerna kan ha finansiella incitament att godkänna redovisningen. Iyer och Rama (2004) anger att revisorer i större utsträckning ger förslag för justeringar till mindre företag än i större, i de fall revisorerna finner brister i de finansiella redogörelserna och rapporterna. I större företag är dessutom sannolikheten för att ändra revisionsberättelsen lägre (Laitinen & Laitinen, 1998).

Umar och Anandarajan (2004) menar även att ekonomiska villkor kan påverka revisorsberoende, som enligt Jenkins och Lowe (1999) gör att revisorerna frestas att snarare fastställa beslut i intresse för sina klienter än i intresse för de andra intressenterna. I länder som Sverige kan en sådan situation ses, eftersom det är tillåtet för revisionsbyråerna att förutom revisionstjänster även sälja andra revisionsnära tjänster till sina klienter (Öhman et al., 2006). Det hävdas exempelvis att tjänster som inte är revisionsrelaterade kan utsätta revisorsberoendet för fara i och med det förvärrar kvaliteten på revisionen (DeAngelo, 1981).

Detta talar för att den negativa korrelationen mellan storleken och vår hypotes kan förklaras av revisorsberoendet där revisorer på grund av press från både företagets och sin egen ledning godkänner årsredovisningar med brister.

För att samla in data som mest passar den nya undersökningen hade vi velat samla in data kring varje påskrivande revisor, men på grund av tidsbrist har vi valt att samla in den totala kostnaden i SEK för revisorstjänster ur alla 74 årsredovisningar som gjort förvärv.

Vi bildar en ny hypotes:

H10: Företag som avviker från IFRS 3 betalar mer i revisionskostnader än företag som inte avviker från IFRS 3.

T-test

Denna statistiska metod används för att jämföra två populationers medelvärde då värdena är tillräckligt många samt normalfördelade. Innan själva t-testet påbörjas testas först variansen genom ett Levene's test. Detta avgör i sin tur vilken funktion som används i t-värde beräkningarna (Djurfeldt et al., 2003; Aronsson, 1999).

Vi vill i vårt test jämföra om revisionskostnadens medelvärde i gruppen som följer IFRS 3 skiljer sig markant ifrån gruppen som inte följer IFRS 3. Det är inte det enda vi vill kontrollera, utan även att revisionskostnadens medelvärde i gruppen som följer IFRS 3 är markant större än i gruppen som inte följer IFRS 3.

Resultatet kan utläsas ur tabellen nedan.

Tabell 4 - Efterlevnad av IFRS 3 vs Revisionskostnad

Efterlevnad	Medelvärde i SEK	Antal
Avviker från IFRS 3	28 335 373,5	49
Avviker inte från IFRS 3	10 775 800,0	25

T-test: signifikant (0,033)

T-testet påvisar att där finns en signifikant skillnad i medelvärdet mellan företag som avviker från IFRS och företag som inte gör det. Ur tabellen kan även utläsas att medelvärdet för revisionskostnaden nästan är tre gånger så stort för företag som avviker från IFRS jämfört med företag som inte avviker från IFRS.

Detta resultat talar för vår hypotes och därför kan hypotesen inte förkastas. Företag som avviker från IFRS 3 betalar mer i revisionskostnader än företag som inte avviker från IFRS 3.

Detta stödjer teorierna kring revisorns oberoende och talar för att företagen som betalar mer i revisionskostnader påverkar revisorerna i deras beslut att godkänna årsredovisningen trots att det finns brister.

Revisionskostnaden

Då vi i vårt t-test kunde påvisa ett signifikant samband bestämde vi för att fortsätta vår analys fast denna gång genom att inkludera variabeln revisionskostnad i vår korrelationsmatris samt i vår linjära regression. Vi har även här använt oss av de logaritmerade värdena då någon normalfördelning inte kunde påvisas på variabeln revisionskostnad.

**Tabell 5: Korrelationskoefficient för beroende och oberoende variabler (n = 74)
(Spearman's rk presenteras då alla korrelationer inkluderar minst en dummy variabel)**

	Avvikelser i IFRS 3	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2. Bonusavtal	-,005							
3. Ägarstruktur	-,002	,043						
4. Skuldsättningsgrad	,161	0,001	,014					
5. Lönsamhet	,137	,150	-,098	-,156				
6. Börsnotering	,057	,100	-,034	,238*	,238*			
7. Börsnotering utomlands	,178	,018	-,133	,073	,045±	,062		
8. Storlek (log)	,339**	,062	-,018	,281*	,234*	,234*	,498**	
9. Revisionskostnad (log)	0,304**	-0,017	-0,044	0,432**	0,147	0,223	0,467**	0,834**

Dummy variabler Bransch och Revisionsbyrå är inkluderade

**Korrelationen är signifikant på 0,01 nivån (2-svansad)

*Korrelationen är signifikant på 0,05 nivån (2-svansad)

±Korrelationen är signifikant på 0,10 nivån (2-svansad)

Spearman's rangkorrelation används även här då korrelationsmatrisen i tabell 5 inkluderar dummy variabler som inte har någon normal distribution. Matrisen påvisar korrelation mellan avvikelser i IFRS 3 och den logaritmerade storleken i SEK samt den logaritmerade revisionskostnaden i SEK. Det finns indikationer på multikollinearitet mellan skuldsättningsgraden, börsnoteringen utomlands samt storleken. Storleken påvisar högst korrelation, således testar vi både med och utan denna variabel i vår binära regression.

Tabell 6: Resultaten av den logistiska regressionen (n = 74)
Oberoende variabel: Avvikelser från IFRS

	Sannolikhet för avvikelse	S.E.	Sannolikhet för avvikelse	S.E.
2. Bonusavtal	-0,595	0,871	-0,514	0,842
3. Ägarstruktur	-0,154	1,538	-0,12	1,53
4. Skuldsättningsgrad	0,006	0,006	0,006	0,006
5. Lönsamhet	0,069	0,051	0,077	0,050
6. Börsnotering	18,468	18999,897	18,495	19019,731
7. Börsnotering utomlands	-0,409	1,564	-0,189	1,529
8. Storlek (log)	0,640	0,995	-	-
9. Revisionskostnad (log)	0,029	1,348	0,749	0,731
10. Branschindelning				
Energi	39,156	26869,913	39,243	26897,968
Finans	18,714	12398,839	19,092	12837,728
Hälsovård	-2,062	2,088	-1,906	2,02
Industri	-0,380	1,411	-0,331	1,373
IT	-0,343	1,442	-0,384	1,415
Konsumentvaror	-0,410	1,618	-0,188	1,563
Material	20,083	28332,370	20,580	28231,964
11. Revisionsbyrå				
KPMG	-20,948	26923,564	-20,762	27150,784
Ernst and Young	-21,927	26923,564	-21,901	27150,784
Deloitte	-21,118	26923,564	-20,951	27150,784
Övriga byråer	-20,678	26923,564	-20,562	27150,784
Konstant	-2,999	32952,607	-2,256	33149,869
Modellens chi-två	26,899		26,403±	
Procent förutsägbarhet	67,10%		67,10%	
Nagelkerke R ²	0,429		0,423	

**Korrelationen är signifikant på 0,01 nivån (2-svansad)

*Korrelationen är signifikant på 0,05 nivån (2-svansad)

±Korrelationen är signifikant på 0,10 nivån (2-svansad)

I tabell 6 visas resultatet från den logistiska regressionen där vi inkluderat variabeln revisionskostnaden för att testas tillsammans med de övriga variablerna med avvikelser från IFRS 3 som den beroende variabeln. I den vänstra sidan tar vi med både den logaritmerade storleken och den logaritmerade revisionskostnaden medan vi i den högra endast tar med revisionskostnaden. Modellen är endast signifikant då den

logaritmerade storleken inte inkluderas och kan i båda fall förutsäga 67,1 % av resultatet.

Revisionskostnaden påvisade inga signifikanta värden i den binära regressionen vare sig med eller utan den logaritmerade storleken.

Tabell 7: Resultaten av den logistiska regressionen (n = 74)
Oberoende variabel: Avvikelser från IFRS

	Sannolikhet för avvikelse	S.E.
2. Bonusavtal	-0,613	0,834
3. Ägarstruktur	0,003	1,466
4. Skuldsättningsgrad	-	-
5. Lönsamhet	0,063	0,045
6. Börsnotering	19,311	18477,286
7. Börsnotering utomlands	-	-
8. Storlek (log)	-	-
9. Revisionskostnad (log)	0,973±	0,581
10. Branschindelning		
Energi	39,379	26130,825
Finans	19,452	15922,595
Hälsovård	-2,301	1,948
Industri	-0,639	1,410
IT	-0,852	1,435
Konsumentvaror	-0,291	1,610
Material	20,235	27872,110
11. Revisionsbyrå		
KPMG	-21,083	27300,015
Ernst and Young	-22,011	27300,015
Deloitte	-21,409	27300,015
Övriga byråer	-20,852	27300,015
Konstant	-3,181	32965,159
Modellens chi-två	24,606±	
Procent förutsägbarhet	75,30%	
Nagelkerke R ²	0,398	

**Korrelationen är signifikant på 0,01 nivån (2-svansad)

*Korrelationen är signifikant på 0,05 nivån (2-svansad)

±Korrelationen är signifikant på 0,10 nivån (2-svansad)

När vi tog hänsyn till alla variabler som påvisade multikollinearitet och tog bort dessa från analysen för att testa revisionskostnaden med resterande variabler, påvisar den linjära regressionen i tabell 7 en svag signifikans för variabeln revisionskostnad samt en positiv riktningskoefficient, vilket skulle innebära att desto större revisionskostnaden är desto större är sannolikheten att IFRS 3 inte efterlevs. Detta test påvisar indikationer på att revisionskostnaden kan förklara avvikelserna i IFRS 3.

Slutsats

I detta kapitel kommer vi diskutera resultatet på de statistiska modellerna samt diskutera om våra hypoteser håller eller inte. Vidare kommer egna reflektioner samt förslag för fortsatt forskning att presenteras.

Med hjälp av statistiska tester analyserades och bearbetades den insamlade data för att undersöka om det finns samband som redogör för efterlevnaden av IFRS 3 för bolagen noterade på OMX Nordiska Börs Stockholm och NGM Equity.

Syftet med vår studie var att förklara avvikelserna från IFRS 3. Studien hade för avsikt att med hjälp av den positiva redovisningsteorin och den institutionella teorin förklara om det finns faktorer som kan påverka efterlevnaden av IFRS 3. Frågan är om teorierna är till användning för att ge en förklaring till resultaten som empirin visar.

För att kunna se om våra hypoteser förkastades eller inte, utförde vi olika statistiska tester. Vi genomförde tester på nio olika hypoteser. Testerna har inte visat någon samband mellan den oberoende och det beroende variablerna och åtta hypoteser förkastades då dessa inte visade signifikans. En hypotes, om storlek, visade signifikant samband. Dock var riktningskoefficienten positiv vilket påvisar en negativ korrelation mot vår hypotes. Detta skulle innebära att större bolag påvisade större sannolikhet att avvikelser i IFRS 3 uppstår, vilket gjorde att även hypotesen om storleken förkastades.

De övergripande resultaten visade att den positiva redovisningsteorin och den institutionella teorin inte kan förklara efterlevnaden av IFRS för de börsnoterade bolagen på Stockholmsbörsen och ENG Equity. Det har dock gjorts en rad studier inom redovisningspraxis där de två huvudsakliga och mest använda teorierna PAT och IT har varit till förklaring (Collin et al., 2009; Ismail & Chandler, 2005; Prencipe, 2004; Neu & Simmons, 1996; Falkman & Tagesson, 2008; Tagesson et al., 2009).

En möjlig förklaring till avvikelseproblematiken kring IFRS 3 kan vara teorier om revisorsberoende. Eftersom den positiva redovisningsteorin och den institutionella teorin inte kunde förklara våra frågeställningar valde vi att undersöka sambandet mellan revisorsarvodet och storleken av företagen. En signifikans på 0,033 uppkommer när vi analyserade vår data genom ett t-test. Denna påvisade att medelvärdet av revisionskostnader för företag som avviker från IFRS 3 nästan är tre

gångar så stor om man jämför med bolag som inte avviker från IFRS 3. För att se hur revisionskostnaden påverkas av de andra variablerna utförde vi logistiska regressioner. Revisionskostnaden visade inledningsvis ingen signifikans i våra logistiska regressioner, dock efter att vi avlägsnade variabler som påvisade multikollinearitet och gjorde testerna en gång till, fick vi ett svagt signifikant värde. Detta ger en indikation på att fenomenet kan förklaras av hypoteser om revisorsberoendet.

Eftersom resultatet på hypotesen om storlek visar motsatsen till vår hypotes, dvs. desto större företagen är desto större är sannolikheten att de inte följer IFRS 3 fullt ut samt att våra test kring revisorsberoende visar en indikation på att vår hypotes om revisorsberoendet stämmer, drar vi slutsats att de stora företagen som betalar ett högre belopp för revisionstjänsterna även kan tänkas påverka revisorsberoendet.

Med hänsyn till de resultaten vi fick och i enlighet med Umar och Anandarajan (2004) drar vi slutsats att de stora klienterna, dvs. stora företag, ur en ekonomisk synpunkt kan tänkas vara viktiga för revisionsbyråerna. Detta eftersom Umar och Anandarajan (2004) menar att en revisor från både revisionsbyråns och klientens ledning känner press på sig för att upprätthålla en bra relation med sin klient. Att IFRS 3 inte fullföljs desto större de totala kostnaderna för summan av revisionsarvodet och övriga revisionstjänster är, tyder på att revisorerna kan ha finansiella incitament som gör att revisorerna godkänner företagets årsredovisningar som inte följer IFRS 3 fullt ut.

Eftersom Sverige tillåter revisionsbyråerna att även sälja andra revisionsnära tjänster till sina revisionsklienter (Öhman et al., 2006), menar Jenkins och Lowe (1999) att revisorerna kan lockas att hellre göra beslut i klientens nytta och intresse än i de andra intressenternas intresse. DeAngelo (1981) menar därför att revisorsberoendet i sådana situationer kan utsättas för fara.

Att revisorsberoendet sätts på spel behöver inte vara den enda förklaringen till varför IFRS 3 inte efterlevs, utan det kan finnas andra förklaring som har betydelse och samspelar med denna förklaring. Vi har däremot med våra resultat påvisat att revisorns oberoende kan vara en möjlig faktor till avvikelserna från IFRS 3. Dock kan detta endast ge en grov förklaring då vi inte kunnat analysera variabeln såsom vi velat genom en ordentlig operationalisering, utan fick använda den information vi hade tillgänglig.

Egna reflektioner

Efterlevnaden av IFRS 3 för de börsnoterade bolagen på Stockholmsbörsen och NGM Equity kunde, som kan läsas i analys- och slutsatskapitlet, inte förklaras med hjälp av den positiva redovisningsteorin och den institutionella teorin.

Flera studier har gjorts inom redovisningspraxis vilka kunde förklaras med hjälp av PAT och IT. Vidare kan nämnas att studierna där PAT och IT har varit framgångsrika har haft fokus på avvikelser på resultat och ställning, vilket kan ses i bland annat Collin et al. (2009) och Broberg et al. (kommande). Detta skulle kunna vara en förklaring till varför PAT och IT inte har någon större förklaring i vår empiri, då problematiken kring IFRS 3 är av en mer upplysande karaktär och därför passar kanske inte dessa teorier.

Vi hade stora förväntningar på att vi skulle finna starka samband mellan våra olika oberoende variabler och efterlevnaden av IFRS 3, men vi hittade inga samband som kunde styrka våra hypoteser.

En intressant aspekt är att vår analys indikerade på att revisionsarvodet eventuellt skulle kunna förklara avvikelser från IFRS 3. Resultatet är väldigt intressant, då det visar en viss indikation på att revisorerna sätter sin revisionsoberoende på spel för att kunna behålla sina stora klienter.

Förslag till fortsatta studier

Under tiden vi skrev vårt examensarbete dök det upp intressanta frågor som vi av olika skäl inte valde att ta med i vår studie. Det är framförallt en fråga vi ska presentera som förslag till fortsatt forskning.

Det hade varit intressant att genomföra en kvalitativ studie av explorativ karaktär inom revisorsberoende. Detta för att få en ökad förståelse för vilka faktorer det är som påverkar. Vidare hade det varit intressant att se var revisorer sätter gränsen för att själv anse sig vara oberoende samt om det kan finnas andra förklaringsfaktorer till varför revisorn givit en ren revisorsberättelse i de fall då IFRS 3 inte efterlevs.

Intervjuer med revisorer för de bolag som avviker från att följa IFRS 3 är ytterligare en aspekt som hade varit värt att undersöka. Vi anser att de olika

revisorernas åsikter och svar angående frågan varför IFRS 3 inte följs fullt ut hade varit intressant att forska inom.

Vidare hade det varit intressant att se om en förklaring går att hitta inom PAT och IT för de föregående fyra åren som uppmärksammats av Gauffin och Nilsson (2011) i Balans, då vi i vår studie endast har analyserat det senaste året.

Referenslista

Adrem, A. H. (1999). *Essays on Disclosure Practices in Sweden – Causes and Effects*. Lund: Lund University Press.

Aronsson, Å. (1999). *En Introduktion Till Basmodulen*. Lund: Studentlitteratur.

UngaAktiesparare. [www].

Länk:

<http://www.aktiespararna.se/ungaaktiesparare/Utbildning/Aktier/Var-handlar-man/>

Access datum: 2011-04-05

Bealing, W. E., Jr. (1994). Actions speak louder than words: An institutional perspective on the securities and exchange commission. *Accounting, Organizations and Society*, 19, (7), s. 555–567.

Belkaoui, A., & Karpik P. (1989). Determinants of the corporate decision to disclose social information. *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, 2, (1), s. 36–51.

Bernholm, J., (2010), “Bokföringsknepen som blåser småspararna”.

Länk:

<http://www.aktiespararna.se/artiklar/Reportage/Bokforingsknepen-som-blaser-smaspararna/>

Access datum: 2011-05-12

Broberg, P., Tagesson, T., & Collin, S-O., (2010). What explains variation in voluntary disclosure? A study of the annual reports of corporations listed on the Stockholm Stock Exchange. *Journal of Management and Governance*, 14, (4), s. 351-377.

Broberg, P., Collin, S-O., Tagesson, T., Axelsson, M., & Schéle, C., (kommande). “Why reduce profit? – Accounting choice of impairments in Swedish listed corporations.” *International Journal of Accounting and Finance*.

Bryman, A., & Bell, E. (2005). *Företagsekonomiska forskningsmetoder (1:1 uppl.)*. Malmö: Liber AB.

Carpenter, V. L., & Feroz, E. H. (2001). Institutional theory and accounting rule choice: an analysis of four US state governments’ decisions to adopt generally accepted accounting principles. *Accounting, Organizations and Society*, 26, s. 565–596.

Collin, S-O., Tagesson, T., Andersson, A., Cato, J., & Hansson, K., (2009). Explaining the choice of accounting standards in municipal corporations: Positive accounting theory and institutional theory as competitive or concurrent theories. *Critical Perspectives on Accounting*, 20, (2), s. 141-174.

Cooke, T. E. (1989). Voluntary Corporate Disclosure by Swedish Companies. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 1, (2), s. 171-195.

Christenson, C. (1983). The Methodology of Positive Accounting. *The Accounting Review*, 58, (1), s. 1-22.

Cormier, D., Magnan, M., & Van Velthoven, B. (2005). Environmental Disclosure Quality in Large German Companies: Economic Incentives, Public Pressures or Institutional Conditions? *European Accounting Review*, 14, (1), s. 3-39.

DeAngelo, L. (1981). Auditor size and audit quality. *Journal of Accounting and Economics*, 3, (3), s. 183-199.

Deegan, C., & Unerman, J. (2006). *Financial Accounting Theory*. Maidenhead: McGraw-Hill Education.

Dhaliwal, D. S., Salamon, G. L., & Smith, E. D. (1982). The effect of owner versus management control on the choice of accounting methods. *The Journal of Accounting and Economics*, 4, (1), s. 41-53.

DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 48, (2), s. 147-160.

Djurfeldt, G., Larsson, R., & Stjärnhagen, O. (2003). *Statistisk verktygslåda – samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.

Dyer, J. H., & Singh, H. (1998). The relational view: Cooperative Strategy and Sources of Interorganizational Competitive Advantage. *The Academy of Management Review*, 23, (4), s. 660-679.

Ekberg, M., & Lorentzon, J.” *Missbruk av goodwill en fråga för revisorerna*”.

Länk:

<http://www.aktiespararna.se/artiklar/Reportage/Missbruk-av-goodwill--en-fraga-for-revisorerna/>

Access datum: 2011-05-12

Engström, S. (1999). Värdering av kunskapsföretag redovisning av upparbetad och förvärvad goodwill. *Balans*, nr 3/1999.

Ernst & Young. (2009). *Aktuella redovisningsfrågor – inför bokslutet 2009*.

Länk:

[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Nyhetsbrev IFRS 2009-3/\\$FILE/IFRS%20nyhetsbrev%20nr3_09.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Nyhetsbrev_IFRS_2009-3/$FILE/IFRS%20nyhetsbrev%20nr3_09.pdf)

Access datum: 2011-05-12

Falkman, P., & Tagesson, T. (2008). Accrual accounting does not necessarily mean accrual accounting: Factors that counteract compliance with accounting standards in Swedish municipal accounting. *Scandinavian Journal of Management*, 24, (3), s. 271-283.

IFRS 3 (2004) i FAR SRS (2009). Internationell redovisningsstandard i Sverige – IFRS/IAS 2009. Stockholm: FAR SRS Förlag AB.

Gauffin, B., & Nilsson, S-A. (2011). Rörelseförvärv enligt IFRS 3-femte året. *Balans*, nr 1/2011.

Gray, R., Kouhy, R., & Lavers, S. (1995). Corporate social and environmental reporting: A review of the literature and a longitudinal study of UK disclosure. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 8, (2), s. 47-77.

Hayes, R., Dassen, R., Schilder, A. & Wallage, P. (2005). *Principles of auditing: an introduction to international standards on auditing*. England: Pearson Education Limited.

Holthausen, R.W., & Leftwich, R.W. (1983). The economic consequences of accounting choice. *Journal of Accounting and Economics*, 5, s. 77–117.

Inchausti, A. G. (1997). The influence of company characteristics and accounting regulation on information disclosed by Spanish firms. *The European Accounting Review*, 6, (1), s. 45–68.

Ismail, K. N. I. K., & Chandler, R. (2005). Disclosure in the quarterly reports of Malaysian companies. *Financial Reporting, Regulation & Governance*, 4, (1), s. 1-25.

Iyer, V. M., & Rama, D. V. (2004). Clients' expectations on audit judgments: a note. *Behavioral Research in Accounting*, 16, s. 63-74.

Jaggi, B., & Low, P. Y. (2000). Impact of Culture, Market Forces, and Legal System on Financial Disclosures. *The International Journal of Accounting*, 35, (4), s. 495-519.

Jenkins, J. G., & Lowe, D. J. (1999). Auditors as advocates for their clients: perceptions of the auditor-client relationship. *Journal of Applied Business Research*, 15, (2), s. 73-78.

-
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. *Journal of Financial Economics*, 3, s. 305–360.
- Laitinen, E. K., & Laitinen, T. (1998). Qualified audit reports in Finland: evidence from large companies. *European Accounting Review*, 7, (4), s. 639-653.
- Lang, M. H., & Lundholm, R. J. (1996). Corporate Disclosure Policy and Analyst Behavior. *The Accounting Review*, 71, (4), s. 467-492.
- Lundahl, U., & Skärvad, P-H. (1999). *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer (3:9 uppl.)*. Studentlitteratur: Lund.
- Malmqvist, P. (2010). Varför är revisorerna så tysta?. *Balans*, nr 10/2010.
- Maraton, J., Falkman, P., Lumsden, M, Pettersson, A. K., & Rimmel, G. (2008). *IFRS – i teori och praktik*. Stockholm: Bonniers.
- Meyer, J. W., & Rowan, B. (1977). Institutionalized Organizations: Formal Structures as Myth and Ceremony. *The American Journal of Sociology*, 83, (2), s. 340-363.
- Nobes, C., & Parker, R, (2010). *Comparative international accounting*. Harlow: Prentice-Hall.
- Neu, D., & Simmons, C. (1996). Reconsidering the ‘social’ in positive accounting theory: The case of site restoration costs. *Critical Perspectives on Accounting*, 7, s. 409–435.
- Ng, E. J., & Koh, H. C. (1994). An agency theory and profit analytic approach to corporate non-mandatory disclosure compliance. *Asia-Pacific Journal of Accounting*, s. 29–44.
- Prencipe, A. (2004). Proprietary Costs and Determinants of Voluntary Segment Disclosure: Evidence from Italian Listed Companies. *European Accounting Review*, 13, (2), s. 319-340.
- Riahi-Belkaoui, A. (2004). *Accounting Theory (fifth edition)*. London: Thomson Learning.
- Roberts, R. W. (1992). Determinants of corporate social responsibility disclosure: An application of stakeholder theory. *Accounting, Organizations and Society*, 17, (6), s. 595–612.
- Sandel, N. (2006). *Redovisningsmått, påkopplade system och ekonomiska konsekvenser. Redovisningsbaserade prestationsersättningar*. Lunds Universitet, Institut för Ekonomisk Forskning, Ekonomihögskolan Lund.

Singhvi, S.S., & Desai, H. B. (1971). An empirical analysis of the quality of corporate financial disclosure. *The Accounting Review*, 46, (1), s. 129-138.

Smith, C. W., & Watts, R. L. (1982). Incentive and Tax Effects of Executive Compensations Plans. *Australian Journal of Management*, 7, s. 139-157.

Tagesson, T., Blank, V., Broberg, P., & Collin, S-O. (2009). What Explains the Extent and Content of Social and Environmental Disclosure on Corporate Websites: A Study of Social and Environmental Reporting in Swedish Listed Corporations. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 16, s. 352-364.

Tagesson, T., & Öhman, P. (2011). Auditors' ability and willingness to signal going concern problems: a study of bankrupt companies in Sweden. *Paper publicerad vid EAA konferensen i Rom, 2011*.

Touron, P. (2005). The adoption of US GAAP By French firms before the creation of the International Accounting Standards Committee: an institutional explanation. *Critical Perspectives on Accounting*, 16, s. 851-873.

Umar, A., & Anandarajan, A. (2004). Dimensions of pressures faced by auditors and its impact on auditors' independence. A comparative study of USA and Australia. *Managerial Auditing Journal*, 19, (1), s. 99-116.

Watson, A., Shrives, P., & Marston, C. (2002). Voluntary disclosure of accounting ratios in the UK. *British Accounting Review*, 34, s. 289-313.

Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1986). *Positive accounting theory*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.

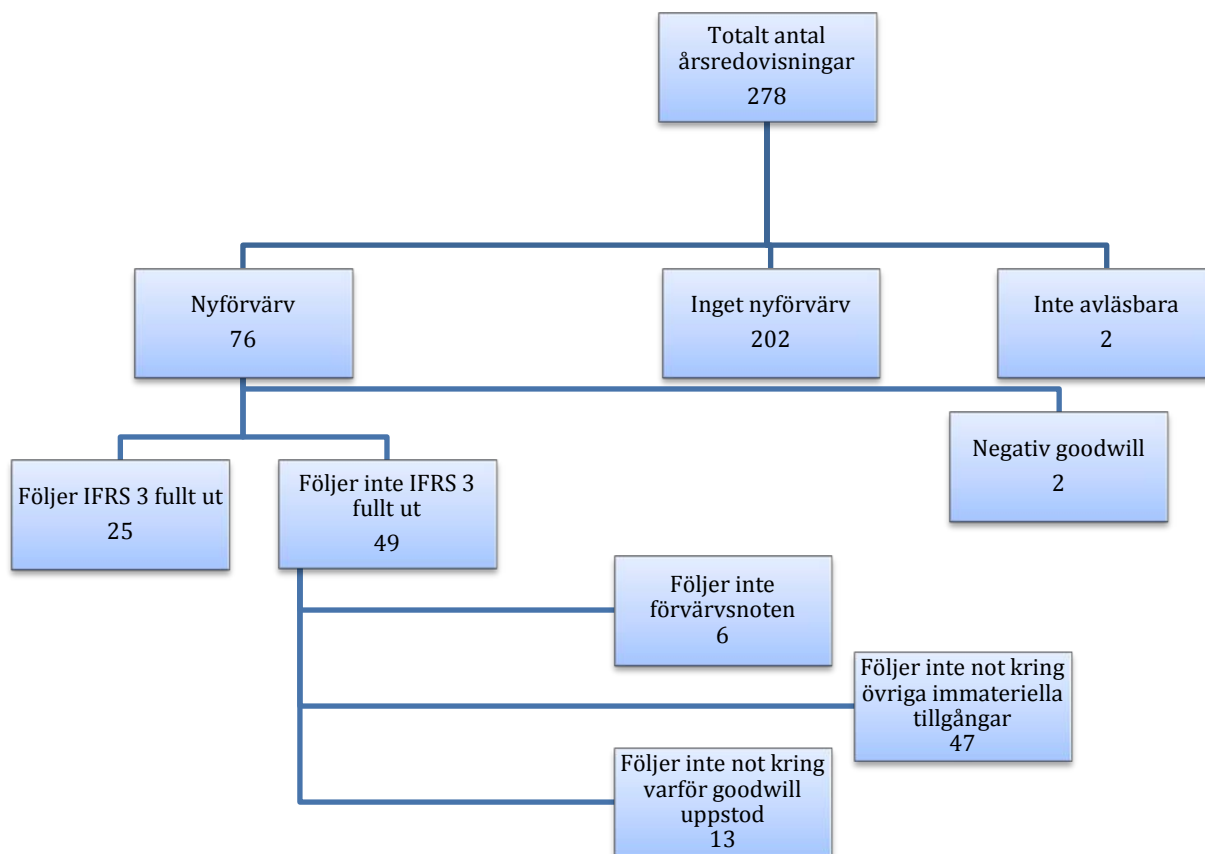
Willett, C., & Page, M. (1996). A survey of time budget pressure and irregular auditing practices among newly qualified UK chartered accountants. *European accounting Review*, 7 (1), s. 65-82.

Whitley, R. D. (1988). The possibility and utility of positive accounting theory. *Accounting, Organizations and Society*, 13, (6), s. 631-645.

Öhman, P., Häckner, E., Jansson, A-M., & Tschudi, F. (2006). Swedish auditors' view of auditing: Doing things right versus doing the right things. *European Accounting Review*, 15, (1), s. 89-114.

Bilagor

Bilaga 1: Uppdelning av årsredovisningar

Bilaga 2: Sambandet mellan den beroende och de oberoende variablerna

Bonusavtal	-	
Koncentrerat ägande	-	
Hög skuldsättning	+	
Hög lönsamhet	+	
Börsnotering	+	- Efterlevnaden av IFRS 3
Börsnotering utomlands	+	
Storlek	+	
Bransch	+	-
Revisionsbyrå	+	-

Bilaga 3: Tester på varje underlåtenhet

Tabell 8 - Följer inte förvärvsnöten vs Skuldsättningsgraden

Skuldsättningsgrad	Antal som inte följer IFRS	Antal
0-100 %	0	31
101-200 %	3	29
> 200 %	3	14

Binär regression: logaritmen svag signifikant (0,095)

Riktningkoefficient: 8,466

När vi utförde en binär regression visas ett svagt signifikant värde mellan de bolag som inte följer förvärvsnöten kodad 0, 1 och skuldsättningsgraden mätt i procent enligt skulder/eget kapital. Dock visar riktningkoefficienten ett positivt värde, vilket innebär att desto större skulden är desto större är risken att förvärvsnöten inte följs. Detta innebär att testet inte stödjer vår hypotes.

Tabell 9 - Följer inte noten kring varför goodwill uppstod vs Börsnotering utomlands

Börsnotering	Antal som inte följer IFRS	Antal
Bara börsnotering i Sverige	10	65
Även börsnotering utomlands	3	9

Binär regression: logaritmen svag signifikant (0,067)

Riktningkoefficient: 2,787

Detta test visar svag signifikans mellan de bolagen inte väljer att inkludera noten varför goodwill uppstod kodad som 0, 1 och börsnotering utomlands. Dock visar även detta resultat en negativ korrelation mot vår hypotes. Detta innebär att börsnoteringen utomlands skulle öka sannolikheten att man inte följer denna delpunkt, vilket inte stödjer vår hypotes.

Tabell 10 - Följer inte noten kring varför goodwill uppstod vs Storlek

Storlek i MSEK	Antal som inte följer IFRS	Antal
0-500	3	11
501-1000	1	13
> 10000	9	50

Binär regression: logaritmen signifikant (0,042)

Riktningkoefficient: -1,232

Denna binära regression visar signifikans mellan de bolag som inte följer noten varför goodwill uppstod kodad som 0, 1 och storleken mätt i SEK. Här har vi en negativ riktningskoefficient vilket tyder på att detta test verkar stödja vår hypotes. Detta då testet verkar antyda att desto större bolaget är desto mindre är risken att bolagen inte väljer att inkludera noten varför goodwill uppstod.

Tabell 11 - Följer inte noten kring övriga immateriella tillgångar vs Storlek

Storlek i MSEK	Antal som inte följer IFRS	Antal
0-500	5	11
501-1000	4	13
> 10000	38	50

Binär regression: logaritmen signifikant (0,032)

Riktningskoefficient: 1,186

Detta test påvisar en signifikans mellan de bolag som inte följer noten kring övriga immateriella tillgångar kodad som 0, 1 och storleken mätt i SEK. Man kan även avläsa en positiv riktningskoefficient vilket tyder på att testet visar ett resultat som inte stödjer vår hypotes. Detta eftersom den positiva riktningskoefficienten skulle innebära att sannolikheten att inte följa noten kring övriga immateriella tillgångar skulle öka med storleken.

Tabell 12 - Följer inte noten kring varför goodwill uppstod vs Skuldsättningsgraden

Skuldsättningsgrad	Antal som inte följer IFRS	Antal
0-100 %	2	31
101-200 %	7	29
> 200 %	4	14

Binär regression: logaritmen svagt signifikant (0,068)

Riktningskoefficient: 0,002

Detta test visar svag signifikans och en väldigt liten positiv riktningskoefficient, vilket verkar tyda på att den svagt talar emot vår hypotes då stigningen är väldigt långsam. Testet påvisar att desto högre skuldsättningsgraden är desto större är sannolikheten att företagen inte följer noten med information varför goodwill uppstod.

Bilaga 4: Artikel

Rörelseförvärv enligt IFRS 3 – varför följs inte standarden fullt ut?

Det har uppmärksammats av Björn Gauffin och Sven-Arne Nilsson i branschtidningen Balans, under en femårsperiod, att det finns ett stort antal företag på Stockholmsbörsen som inte följer IFRS 3 vid företagsförvärv.

De vanligaste felen inkluderar att man underlåtit att ange upplysningar i hur goodwill uppstått varför goodwill uppstått, hur övriga identifierbara tillgångar skiljts från goodwill samt avskrivningstiden på dessa. Förklaringarna till dessa är oklara och något som Björn och Sven-Arne inte går in på. Vi har haft för avsikt att försöka förklara detta fenomen i vår magisteruppsats på Civilekonomprogrammet i Lund. Positiv redovisningsteori och Institutionell teori är de två mest dominanta teorierna för att förklara redovisningsbeteende. Detta är något vi har haft i åtanke när vi läste artikeln i Balans och användes slutligen i vår undersökning. Sammanfattningsvis har vi analyserat 23 årsredovisningar på NGM Equity och 255 årsredovisningar på OMX Stockholmsbörsen. Av dessa har vi valt 74 som gjort förvärv, vilka vi har analyserat i större omfattning.

Resultatet av dessa var intressant då varje ställd hypotes blev tvingad att förkastas. Av nio hypoteser förkastades åtta av för hög signifikans. Den nionde påvisade negativ korrelation mot hypotesen och var även den tvingad att förkastas. När vi istället testade för varje enskild underlåtenhet/brist fick vi ett liknande resultat där det i alla signifikanta fall utom ett visade ett resultat som inte stödjer vår hypotes. Även om detta inte är det förväntade resultatet är resultatet väldigt intressant i sig då det verkar tyda på att det i det stora hela inte kan finnas någon förklaring i positiv redovisningsteori och institutionell teori och att det måste vara någon annan förklaring som spelar in.

Frågan kan ställas varför den enda hypotesen som visade signifikans visade negativ korrelation mot vår hypotes. För att försöka hitta en förklaring analyserade vi materialet ytterligare en gång med teori om revisorns oberoende i åtanke. Vi testade ytterligare en hypotes mot statistiken, där vi testade efterlevnaden av IFRS 3 mot revisionskostnaden. Detta test visade signifikans. Det visade även att efterlevnaden av IFRS 3 påverkades negativt av höga revisionskostnader. Det kan tänkas att revisorernas oberoende spelar in, eftersom de som betalar mer för revisionen är viktigare klienter och därför, enligt statistiken, påverkar revisorerna att godkänna årsredovisningar med brister.

När vi istället gjorde testerna i samband med de andra variablerna som tidigare testas, visade emellertid ingen signifikans. I och med att vissa variabler påvisade multikollinearitet, exkluderade vi dessa variabler andra gången vi gjorde testet. Den andra gången visade testet däremot ett svagt signifikant värde. Detta skulle innebära att ju större revisionskostnaden är desto större sannolikheten att IFRS 3 inte efterlevs. Den påvisade signifikansen mellan revisionskostnaden och efterlevnaden av IFRS 3 indikerar på att revisorsoberoendet kan vara en möjlig faktor till avvikelserna från IFRS 3.

Även om vi inte lyckades påvisa att positiv redovisningsteori och institutionell teori kan förklara bristerna i efterlevnaden av IFRS 3, har vi lyckats förklara en liten del i varför IFRS 3 inte efterlevs. Detta med hjälp av teorier om revisorns oberoende. Trots att vi inte hittade några signifikanta förklaringar i positiv redovisningsteori och institutionell teori behöver inte detta innebära att där inte finns någon förklaringsgrad i dessa. Det hade det varit intressant att analysera de fyra andra åren som uppmärksammats av Gauffin och Nilsson, för att se om det kan finnas någon tänkbar förklaring under dessa år, då vi endast har kontrollerat det senaste året som dessa författare uppmärksammat.